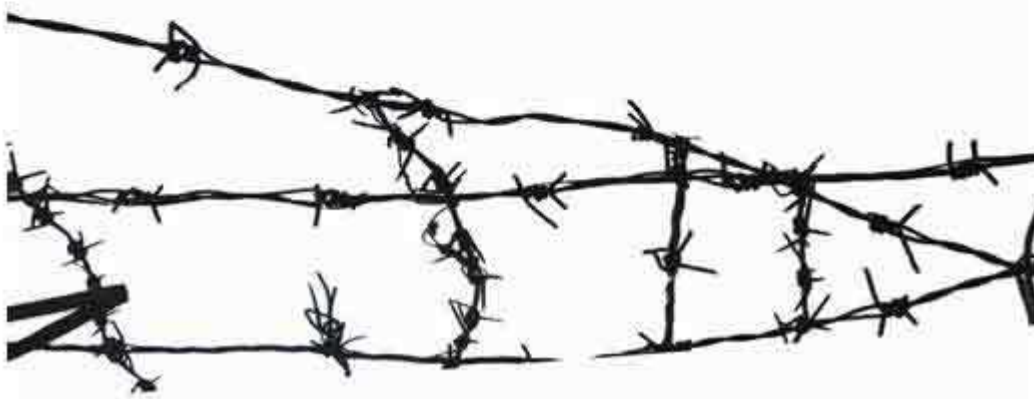


ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΑΠ' ΤΗ ΓΑΖΑ

μαθητές-μαθήτριες
γράφουν για τη ζωή τους



Πανελλήνιο Δίκτυο για το
θέατρο στην Εκπαίδευση

μέλος του Διεθνούς Οργανισμού για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA)

Μονόλογοι απ' τη Γάζα

μαθητές-μαθήτριες γράφουν για τη ζωή τους

© Copyright στα ελληνικά: ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Αθήνα 2010
ISBN 978-960-98466-7-7

Μεταφράσεις: Ειρήνη Αμπουμόγλι, Αριστέα Βαβουγιού, Αντωνία Βασιλειάδου, Σίσυ Γρηγοριάδου,
Τζένη Καραβίτη, Μαρία Καραμούτσιου, Μάρθα Κατσαρίδου, Ευάγγελος Μανιτάκης, Ευαγγελία Μήτρου,
Δάφνη Μουστακλίδου, Ιωάννα Τότσιου, Μαρία Τσιώνα
Επιμέλεια μεταφράσεων: Ιωάννα Τότσιου, Τζένη Καραβίτη
Σύμβουλος στα αραβικά: Νόρμα Ρισμάουι
Γλωσσική επιμέλεια-διορθώσεις: Αλέκα Πλακονούρη
Σχέδιο εξωφύλλου: Βάσω Μακρή
Επιμέλεια έκδοσης: Νίκος Γκόβας

Το παρόν έργο προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου και τις διεθνείς διατάξεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιτρέπεται η χρήση για εκπαιδευτικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς χωρίς εμπορική εκμετάλλευση. Για κάθε άλλη χρήση απαιτείται έγγραφη άδεια.

Το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση είναι
μη κερδοσκοπικό σωματείο-επιστημονική ένωση.
Ταχ. Δ/ση Γραμματείας: Σαρρή 14, Αθήνα 10553
Τηλ/Φαξ 2106541600
info@theatroedu.gr
www.Theatroedu.gr

Δικαιώματα στο πρωτότυπο: ASHTAR Theatre Palestine

«Μονόλογοι απ' τη Γάζα»

«Μονόλογοι απ' τη Γάζα»

Οι «Μονόλογοι απ' τη Γάζα» γράφτηκαν από το Νοέμβριο 2009 έως τον Απρίλιο 2010 από μαθητές 13-17 ετών.

Δικαιώματα: ASHTAR Theatre, Παλαιστίνη

Δικαιώματα στα ελληνικά: Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (www.TheatroEdu.gr)

Επιτρέπεται η χρήση για εκπαιδευτικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς χωρίς εμπορική εκμετάλλευση. Για κάθε άλλη χρήση απαιτείται έγγραφη άδεια.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με πρωτοβουλία του ASHTAR Theatre της Παλαιστίνης, από το Νοέμβριο 2009 μέχρι τον Απρίλιο 2010, μαθητές δεκατριών ως δεκαεπτά ετών στη Γάζα με τη βοήθεια ενός θεατροπαιδαγωγού και ενός ψυχολόγου επεξεργάστηκαν και κατέγραψαν σε μορφή μονολόγων τις εμπειρίες, τις σκέψεις, τις ελπίδες, τα όνειρα και τους φόβους τους κατά τη διάρκεια και μετά την εισβολή και τον πόλεμο το Δεκέμβριο 2008-Ιανουάριο 2009. Η προσέγγιση έγινε με τη βοήθεια τεχνικών του Θεάτρου του Καταπιεσμένου του Αουγκούστο Μποάλ, της δραματοθεραπείας και της αφήγησης παραμυθιών.

Στη συνέχεια, οι μονόλογοι μεταφράστηκαν σε πολλές γλώσσες και φορείς από διάφορες χώρες κλήθηκαν να πάρουν μέρος σε ένα διεθνές πρόγραμμα με στόχο οι μονόλογοι:

- α) να παρουσιαστούν ταυτόχρονα σε διάφορες χώρες του κόσμου στις 17 Οκτωβρίου 2010.
- β) να παρουσιαστούν στις 29 Νοεμβρίου 2010 σε διάφορες γλώσσες στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα Αλληλεγγύης στον παλαιστινιακό λαό.
- γ) Να αποτελέσουν αφορμή για επικοινωνία μαθητών απ' όλο το κόσμο μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη βία και τον πόλεμο, τη διαπολιτισμικότητα κ.ά.

Στην Ελλάδα το Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση πήρε μέρος στο διεθνές πρόγραμμα «Μονόλογοι απ' τη Γάζα» μεταφράζοντας στα ελληνικά τα κείμενα των μαθητών και οργανώνοντας σειρά εκδηλώσεων με σχολεία και ομάδες νέων σε οκτώ πόλεις, σε συνεργασία με φορείς εκπαίδευσης, συλλόγους γονέων, δήμους, θέατρα και ανεξάρτητους καλλιτέχνες.

Στις 17 Οκτωβρίου 2010 πάνω από 580 μαθητές από 91 σχολεία και 14 νεανικές θεατρικές ομάδες στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Σέρρες, Ηράκλειο, Κέρκυρα, Πρέβεζα, Χίο, Ρόδο και Κοζάνη μαζί με περίπου 100 εκπαιδευτικούς και 12 καλλιτέχνες και συντονιστές πήραν μέρος σε θεατρικά και εικαστικά δρώμενα σε θέατρα, πλατείες, κάστρα, αγορές, παραλίες. Για το συντονισμό συνεργάστηκαν οι Νίκος Γκόβας, Κατερίνα Αλεξιάδη, Ιωάννα Τότσιου, Γιώργος Αποστολίδης, Ασημίνα Κρανάκη, Μαργαρίτα Απέργη, Κλειώ Φανουράκη, Σπύρος Παπασιδέρης, Ελένη Συνεσίου, Γιάννα Γκουτζιαμάνη.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας:

«Η επίθεση του Ισραήλ στη Λωρίδα της Γάζας τον Δεκέμβριο 2008-Ιανουάριο 2009 ήταν εξαιρετικά βίαιη και στις 22 ημέρες που διήρκεσε είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο τουλάχιστον 1.380 Παλαιστίνιων, απ' τους οποίους οι 431 ήταν παιδιά. Τουλάχιστον 5.380 ήταν οι τραυματίες, από τους οποίους οι 1.380 ήταν παιδιά. Υπολογίζεται ότι περίπου 100.000 άτομα αναγκάστηκαν να αφήσουν τα σπίτια τους για ακόμα μία φορά. Σπίτια, σχολεία, νοσοκομεία, τόποι θρησκευτικής λατρείας και κέντρα πολιτισμού καταστράφηκαν. (World Health Organization, Gaza strip, Initial health needs assessments, Health Cluster, 16/02/2009.)

Σύμφωνα με την αναφορά ειδικών στη ψυχική υγεία:

(Interagency statement on Mental Health in Gaza in 2009: Principles and response):

«Η πρόσφατη βία και ο συνεχιζόμενος αποκλεισμός απειλούν πολύ σοβαρά την ψυχική και πνευματική υγεία, καθώς και την κοινωνική ευημερία τόσο των ενηλίκων όσο και των παιδιών. Η καταστροφή και ο πόνος που προκάλεσαν οι άγριοι βομβαρδισμοί και οι οδομαχίες για πάνω από τρεις βδομάδες ακολουθούν πολλά χρόνια κατοχής, συγκροτήσεων και απολειών. [...] Απαιτείται τεράστια προσπάθεια για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις τραυματικές εμπειρίες και να αρχίσουν να ξαναχτίζουν τη ζωή τους...[...] Πρέπει να υπάρξουν δραστηριότητες που ομαλοποιούν τη ζωή τους και τους δίνουν μια αίσθηση ασφάλειας, οργάνωσης και ασφαλούς πρόβλεψης για το μέλλον, σε έναν κατά τα άλλα χαώδη και επισφαλή κόσμο. Να δοθούν ευκαιρίες στους έφηβους να πάρουν μέρος στην αντιμετώπιση της κρίσης, οργανώνοντας οι ίδιοι δραστηριότητες για μικρότερα παιδιά, ευκαιρίες που θα τους δώσουν αίσθηση πληρότητας και αυτοπεποίθησης....»

Σύμφωνα με τον θεατροπαιδαγωγό του ASHTAR Theatre στη Γάζα:

«Οι νέοι, μετά την επίθεση, έχουν χάσει την πίστη τους στα πάντα και κυρίως στους πατεράδες τους, που έτρεμαν από φόβο μπροστά στα παιδιά τους καθώς έπεφταν οι βόμβες..... πατεράδες που θα έπρεπε να αντιπροσωπεύουν την ασφάλεια και να είναι πρότυπα για τα παιδιά τους. Παρ' όλα αυτά πολλοί, για λόγους ασφάλειας, άφησαν τα σπίτια τους και τα παιδιά τους και σκόρπισαν σε άλλους χώρους, σε σχολεία, σε συγγενείς ή γείτονες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την έλλειψη σιγουριάς και εμπιστοσύνης απέναντι στους ενήλικες».

1. Ο Άχμαντ Ελ Ρούζι από την οδό Αλ Ουέχντα (έτος γέννησης 1993)

Πριν απ' τον πόλεμο ένιωθα τη Γάζα σαν δεύτερη μάνα μου. Η γη της ήταν το ζεστό στέρνο που πάνω του αναπαυόμουν κι ο ουρανός της τα όνειρά μου... χωρίς όρια. Η θάλασσα ξέπλενε τις στενοχώριες μου. Σήμερα όμως τη νιώθω σαν εξορία, δεν είναι πια η πόλη των ονείρων μου.

Στον πόλεμο η κεντρική κολόνα του ηλεκτρικού χτυπήθηκε από μια τεράστια ρουκέτα. Όλοι μου οι θείοι ήταν στο σπίτι μαζί μας. Το ρεύμα κόπηκε, αλλά λίγο πιο μακριά απ' το σπίτι λειτουργούσε μια δεύτερη γραμμή. Πήγα στο γείτονα και του ζήτησα μια μπαλαντέζα για να συνδεθούμε μ' αυτή τη δεύτερη γραμμή. Αφού συνδεθήκαμε και είχαμε φως στο σπίτι, ήρθε να ζητήσει τη μπαλαντέζα του. Ξέσπασε άγριος καβγάς.

Στον πόλεμο καθένας σκέφτεται τον εαυτό του.

Στη διάρκεια του πολέμου υπήρχαν πολλοί που είχαν είκοσι σακιά αλεύρι και ποτέ δεν έμειναν από υγραέριο, ενώ άλλοι δεν είχαν ούτε ένα κομμάτι ψωμί. Ζητούσανε ψωμί από τους γείτονές τους κι εκείνοι δεν τους έδιναν. Οι πιο πολλοί διπλοκλειδωσαν τα πράγματά τους κι αποφάσισαν να μη δίνουν τίποτα σε κανέναν. Υπήρχαν όμως και κάποιοι που ήταν καλοί και βοηθούσαν.

Στο θέμα μας πάλι. Δεν του επιστρέψαμε την μπαλαντέζα, παρόλο που ήταν δική του, και για πρώτη φορά κατάλαβα πόσο κακοί μπορούμε να γίνουμε εμείς οι άνθρωποι. Η τιμωρία μας δεν άργησε να έρθει. Το διπλανό μας σπίτι βομβαρδίστηκε και κόπηκε στα δύο. Το μισό έπεσε πάνω μας. Αφήσαμε και την μπαλαντέζα και το ρεύμα και τα πάντα και τρέξαμε στο σπίτι του θείου μου κοντά στο δημοτικό πάρκο.

Το σπίτι του θείου μου είναι κοντά σε ένα κυβερνητικό κτίριο. Το βράδυ ο κόσμος άρχισε να λέει πως το κτίριο αυτό θα βομβαρδιζόταν. Αν βομβαρδιζόταν, το σπίτι του θείου μου θα εξαφανιζόταν από προσώπου γης! Καθόμαστε χωρίς να ξέρουμε ούτε τι να κάνουμε ούτε πού να πάμε. Ο πατέρας μου μας διαβεβαίωνε συνέχεια:

«Μην ανησυχείτε, μη φοβόσαστε, τίποτα δε θα γίνει».

Μείναμε έτσι μέχρι τα μεσάνυχτα. Ακούγαμε ρουκέτες και εκρήξεις κι ο πατέρας μου επέμενε να μην ανησυχούμε και να μη φοβόμαστε. Ξαφνικά μας είπε:

«Ακολουθήστε με! Γυρνάμε σπίτι!»

Και άρχισε να τρέμει. Αρχίσαμε όλοι να τρέμουμε. Η μάνα μου έβαλε τις φωνές. Ο θείος μου είχε τα κακά του χάλια. Με τα πολλά φύγαμε τρέχοντας μες στη νύχτα μαζί με την οικογένεια του θείου μου.

Τρέχοντας φτάσαμε στο σπίτι. Δεν μπορούσα να πιστέψω πως φτάσαμε. Μέχρι σήμερα δεν μπορώ ακόμη να θυμηθώ πού κοιμηθήκαμε και πώς. Αυτό που είχε σημασία ήταν πως βρισκόμασταν μακριά από κείνο το κτίριο. Ανακαλύψαμε πως ο γείτονας είχε πάρει την μπαλαντέζα του και περάσαμε τη νύχτα στο σκοτάδι, ενώ στο σπίτι του είχανε φως. Παρ' όλα αυτά μέσα μου ένιωθα πως είχε δίκιο που πήρε την μπαλαντέζα του.

Μετά απ' αυτό ο πατέρας μου απόκτησε το «σύνδρομο της μπαλαντέζας». Αγόρασε τρεις μπαλαντέζες, έξι μπουκάλες υγραέριο, δύο ηλεκτρικά μαγειρικά σκεύη, είκοσι λάμπες νέον, είκοσι πακέτα κεριά, έξι μπιτόνια, δέκα πακέτα φυτίλι για λάμπες πετρελαίου, έξι φακούς και δύο κουτιά μπαταρίες για το ραδιόφωνο. Έχουμε πόλεμο και πρέπει να παίρνει κανείς τα μέτρα του για να τα βγάλει πέρα.

Το χειρότερο σύνδρομο απ' όλους το απόκτησα εγώ. Μου φαίνεται πως πριν τον πόλεμο ή ήμουν γενναϊόδωρος ή δεν ήξερα την αξία των πραγμάτων. Γιατί δεν μπορούσα να φανταστώ πως θα 'ρχόταν κάποια μέρα που θα ήθελα ένα ποτήρι νερό, ένα κομμάτι ψωμί και δεν θα τα έβρισκα πουθενά. Μετά τον πόλεμο όμως άρχισα να προσέχω τα πάντα. Ακόμα και στο τσάι μου βάζω ελάχιστη ζάχαρη. Αφήνω πάντα ένα

κομμάτι απ' το ψωμί μου για καβάτζα. Έχασα την όρεξή μου και δεν ξοδεύω σχεδόν τίποτα.

Ο πατέρας μου λέει:

«Ο Άχμαντ έχει πάντα χαρτζιλίκι».

Φυσικά και έχω. Αφού το παίρνω και το βάζω στην άκρη μήπως γίνει κι άλλος πόλεμος. Νιώθω σαν παντρεμένος με δέκα παιδιά. Φοβάμαι τη ζωή... τα πάντα... όλα και τίποτα. Είμαι συνέχεια ανήσυχος. Νιώθω πως όλη η Γάζα βρίσκεται πάνω σε κινούμενη άμμο. Ότι τρελό κι αν φανταστεί κανείς, μπορεί να συμβεί στο δευτερόλεπτο σ' αυτό τον τόπο. Και την ίδια στιγμή πολλά όνειρα γίνονται πραγματικότητα. Είναι ένα μέρος παράξενο, χωρίς λογική.

Η Κίνα έχει σήμερα το ένα τρίτο των κατοίκων του πλανήτη. Εργάζονται μέρα νύχτα και παρ' όλα αυτά δεν καταφέρνουν να φτιάξουν αρκετά ρούχα και παπούτσια για τους κατοίκους της Γάζας. Η Γάζα καταβροχθίζει τα πάντα. Δέχεται επιθέσεις και κάνει πως δεν τρέχει τίποτα. Η αλήθεια είναι πως έχει πολλή φτώχεια στη Γάζα. Έχει ανθρώπους που ψάχνουν στα σκουπίδια για να φάνε. Η δυστυχία είναι πως πάμε συνέχεια προς τα πίσω. Και το χειρότερο, πως δεν υπάρχει τίποτα να μας σταματήσει. Όλα τα πηγάδια έχουν έναν πάτο. Όλα, εκτός από τη Γάζα.

Όταν είμαι μόνος μου, οι σκέψεις μου με παρασύρουν. Με πάνε όπου θέλουν. Τα σκέφτομαι όλα: τη χώρα μου, το σπίτι μου, τον εαυτό μου. Δεν καταλήγω πουθενά. Έτσι, είμαι συνέχεια ολομόναχος κι απογοητευμένος.

Ονειρεύομαι να ζήσω έστω και μία μέρα ελεύθερος. Δε νομίζω πως είναι και τόσο σπουδαίο όνειρο. Κι όμως ακόμα κι αυτό είναι δύσκολο να πραγματοποιηθεί.

Ονειρεύομαι επίσης να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τις ενδοπαλαιστινιακές διαμάχες, που μας έχουν κάνει εντελώς σχιζοφρενείς. Κουράστηκα να σκέφτομαι, αλλά οι σκέψεις είναι που κινούν τα πράγματα. Γιατί, όπως λένε, «Ο άνθρωπος προτείνει κι ο θεός δίνει». Κι εγώ, φίλοι μου, σας αποχαιρετώ!

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Τζένη Καραβίτη)

2. Ο Άχμαντ Τάχα από τη συνοικία Αλ Ντάραζ (έτος γέννησης 1996)

Όλη μου τη ζωή πίστευα πως δεν υπήρχε μεγαλύτερη κι ομορφότερη πόλη στον κόσμο απ' τη Γάζα. Μέχρι που μια φορά πήγαμε με τον πατέρα μου στη Γιάφα. Όταν επιστρέψαμε, ήμουν σαν χαμένος. Η Γάζα μου φάνηκε μικρή σαν την τρύπα της βελόνας κι άσχημη. Γίνεται όλο και πιο μικρή και πιο άσχημη. Δεν μπορούμε ν' ανασάνουμε. Και σαν να μη φτάνει αυτό, μας απαγορεύουν και να ταξιδέψουμε.

Κάθε φορά που περπατώ στους δρόμους της Γάζας πνίγομαι. Η εικόνα της Γιάφας δε φεύγει απ' το μυαλό μου. Αναρωτιέμαι: Πού είμαστε; Και πού είναι ο κόσμος; Γι' αυτό πάω συνέχεια στη θάλασσα, γιατί νιώθω πως η θάλασσα δεν ανήκει στη Γάζα. Γράφω τ' όνομά μου στην άμμο κι έρχονται τα κύματα και το σβήνουν.

Πριν απ' τον πόλεμο ήθελα να γίνω ηλεκτρονικός μηχανικός, αλλά μετά τον πόλεμο μισώ το σχολείο. Νιώθω πως δε θα γίνω τίποτα σημαντικό στη ζωή μου. Αλλά κι αν γίνω, τι νόημα έχει; Τίποτα δεν έχει νόημα σ' αυτό τον τόπο. Τι θα είμαι; Το ομορφότερο λουλούδι στο σκουπιδότοπο;

Όταν άρχισαν οι βομβαρδισμοί, όλα τα σχολεία της Γάζας έστειλαν τα παιδιά στα σπίτια τους. Εκτός απ' το σχολείο το δικό μας, το Ζαϊτούνα, παρόλο που βρίσκεται κοντά στο Τμήμα Διαβατηρίων. Ο διευθυντής δε μας άφηνε να φύγουμε. Τα παιδιά κατατρόμαξαν και βγήκαν στην αυλή. Το Τμήμα Διαβατηρίων ήταν το πρώτο κτίριο που βομβαρδίστηκε. Μια ρουκέτα έπεσε πάνω στο μεγαλύτερο δέντρο του σχολείου και το χώρισε στα δύο σαν ζαχαροκάλαμο. Μόλις το είδαμε αυτό, μαθητές, δάσκαλοι κι ο διευθυντής φύγαμε τρέχοντας για να σωθούμε.

Νόμιζα πως ο μόνος Μάρτυρας* που θα έβλεπα στον πόλεμο θα ήταν αυτό το δέντρο. Όταν όμως έφτασα στο δρόμο του σπιτιού μας, τέσσερις Μάρτυρες με περίμεναν ήδη να τους αποχαιρετήσω. Και άλλοι τρεις μετά, μέλη της ίδιας οικογένειας κι οι τρεις. Μόλις τους θάψαμε κι επιστρέψαμε, το σπίτι των γειτόνων μας, δυο σπίτια μετά το δικό μας, το βομβάρδισε ο στρατός και το ισοπέδωσε. Σκοτώθηκαν όλοι. Πιο πολύ πόνεσα για τα κοριτσάκια.

Ένιωσα πως ο πόλεμος είχε βάλει στόχο εμένα αποκλειστικά, πως με ξεχώριζε απ' όλους τους ανθρώπους στη Γάζα. Όλη την ημέρα έβλεπα Μάρτυρες.

Στο νοσοκομείο Σίφαα είδα κάτι που δε θα το ξεχάσω ποτέ. Εκατοντάδες πτώματα το ένα πάνω στο άλλο. Η σάρκα τους, το αίμα τους και τα οστά τους να λιώνουν όλα μαζί. Άντρες, γυναίκες, παιδιά όλοι ένα. Στοιβαγμένη σάρκα στα κρεβάτια, άνθρωποι να φωνάζουν, να κλαίνε, να ψάχνουν τα παιδιά τους, τους άντρες, τις γυναίκες τους.

Εκείνη τη νύχτα γύρισα σπίτι και μέχρι το πρωί δεν μπορούσα να κοιμηθώ από το φόβο. Νόμισα πως μόνο εκείνη τη νύχτα δε θα μπορούσα να κοιμηθώ. Μέχρι σήμερα όμως τους βλέπω μπροστά μου κι ακόμη ύπνο δεν έχω!

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Τζένη Καραβίτη)

3. Ο Άσραφ Α Σόσι από την οδό Αλ Ουέχντα (έτος γέννησης 1994)

Όλα τα παιδιά της γειτονιάς τον αγαπούσαν. Ήταν πιο ήπιος κι απ' το αεράκι. Το χαρτζιλίκι που έπαιρνε απ' τον πατέρα μας μου το έδινε εμένα.

Όλοι τον αγαπούσαν. Ήρθαν οι φίλοι του και τον πήρανε για το σχολείο. Σαν τις πεταλούδες πέταξαν έξω, απογειώθηκαν... λες κι ο κόσμος είχε πλαστεί γι' αυτούς.

Τα ισραηλινά αεροπλάνα στον αέρα. Ο ήχος του ελικόπτερου... Ένα τέρας που καρτερούσε να ορμήσει στο θήραμά του. Ένα αυτοκίνητο με καταζητούμενους μπήκε στην οδό Γιαρμούκ. Κι οι πεταλούδες βρίσκονταν κοντά στο αυτοκίνητο. Η πεταλούδα δεν ξέρει πως αυτό το αυτοκίνητο είναι η φωτιά που θα την κάψει.

Μια ρουκέτα έπεσε στ' αυτοκίνητο. Ο αδερφός μου ο Τάρεκ πετάχτηκε πέντε μέτρα απ' το έδαφος, πάνω απ' τ' αυτοκίνητο. Ύστερα προσγειώθηκε και περπάτησε. Δεν είχε τίποτα.

Ήρθε το ασθενοφόρο και πήρε τα πτώματα. Του είπαν να μπει στο ασθενοφόρο, μα τους απάντησε:

«Δεν έχω τίποτα» και συνέχισε το δρόμο του για το σχολείο.

Εκατό μέτρα παρακάτω έβαλε το χέρι στην καρδιά κι έπεσε Μάρτυρας.* Περίμενα το σχολικό στο δρόμο και η αδερφή μου μού είπε να πάω να δω τι συμβαίνει. Πήγα, αλλά τον Τάρεκ δεν τον είδα. Συνέχισα για το σχολείο.

Ενώ ήμουν στο μάθημα, ήρθαν οι θείοι μου και μου είπαν:

«Θα πάρεις τρεις μέρες απαλλαγή απ' το σχολείο».

Δεν υποψιάστηκα τίποτα. Μπήκαμε στο αυτοκίνητο. Ο θείος μου είπε στον οδηγό να κλείσει τις ειδήσεις. Τότε άρχισα να υποψιάζομαι, γιατί ο θείος μου χωρίς ειδήσεις δεν μπορεί. Φτάσαμε σπίτι. Απ' έξω είχε μαζευτεί πάρα πολύς κόσμος. Προτού κατέβω, είδα τον πατέρα μου να κάθεται στην καρέκλα και να κλαίει. Πρώτη φορά έβλεπα τον πατέρα μου να κλαίει. Κρατούσε τη φωτογραφία του αδερφού μου, του Τάρεκ. Τον ρώτησα:

«Πατέρα, έγινε Μάρτυρας ο αδερφός μου;»

«Ο Θεός ας ελεήσει την ψυχή του» μου απάντησε.

Το ασθενοφόρο τον έφερε απ' το νοσοκομείο. Τρέξαμε όλοι να τον αποχαιρετήσουμε. Κοιμότανε σαν άγγελος, κρατώντας ακόμη το βιβλίο στα χέρια του.

Ο πατέρας μου δε μας άφησε να πάμε μαζί του στο νεκροταφείο. Εγώ όμως μπήκα στο αυτοκίνητο. Και πήγα και τον αποχαιρέτησα. Και διάβασα την προσευχή Φάτιχα_στον τάφο του. Τρεις μήνες πήγαινα καθημερινά στον τάφο του. Καθόμουν και του μιλούσα.

Τις νύχτες καρφώνω το βλέμμα μου στη φωτογραφία του στο δωμάτιο που γράφει πάνω: «Ο ήρωας Μάρτυρας Τάρεκ».

Από τότε που ο αδερφός μου έγινε Μάρτυρας, κοιμάμαι πια μόνος στο κρεβάτι. Παλιά κοιμόμαστε μαζί, το κεφάλι του ενός στα πόδια του άλλου. Δεν ήξερα πού τελειώνα εγώ και που άρχιζε εκείνος. Τώρα έχω όλο το κρεβάτι δικό μου. Ποτέ δε θα ξεχάσω τον αδερφό μου.

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Τζένη Καραβίτη)

4. Η Αλιά Χατζιάζ από τη συνοικία *Αλ Σουζάια* (έτος γέννησης 1996)

Μου 'ρχεται να τρέχω, να τρέχω, να τρέχω στους δρόμους, μέχρι να πετάξει το μαντίλι μου στον ουρανό και να πετάξω κι εγώ μαζί του...

Κάποιες φορές νιώθω τελείως τρελή, αλλά δεν μπορώ... πρώτη φορά λέω τέτοια πράγματα. Ίσως δεν είναι τα δικά μου λόγια· ίσως και να 'ναι· αλλά δεν μπορώ... ή φοβάμαι να τα εκφράσω...

Γιατί μου φέρονται έτσι οι γονείς μου; Κοιτάζω τα κορίτσια της ηλικίας μου πώς ζουν τη ζωή τους και τα ζηλεύω. Θα ήθελα να είμαι σαν κι αυτές, να είχα την αυτοπεποίθηση και την ελευθερία τους.

Θα ήθελα να με πάρει ένα πλοίο, να με πάει σ' ένα μακρινό νησί και να με πετάξει στην ακτή. Μακριά απ' τον κόσμο, μακριά απ' όλα· και ιδιαίτερα μακριά απ' τον πόλεμο.

Όσο για τον πόλεμο τώρα, αυτός ήταν απ' τη μια μεριά και η μαμά μου απ' την άλλη. Τώρα γιατί η μαμά μου δε σταματούσε να μου λέει πράγματα που τα ήξερα ήδη δεν πρόκειται ποτέ να το καταλάβω.

Καθόμασταν οι δυο μας στο μπαλκόνι. Βομβάρδισαν το σπίτι των γειτόνων μας κι ένας τους σκοτώθηκε... Είδαμε το σπίτι να γκρεμίζεται, ένα σώμα να πετάγεται στον αέρα και να προσγειώνεται στο δρόμο. Φαντάζεστε τι έγινε μετά στην οικογένεια.

Τέλειωσε εδώ η ιστορία; Όχι βέβαια.

Η μαμά μου άρχισε να μου λέει πως βομβαρδίστηκε το σπίτι των γειτόνων μας και πως ο γείτονάς μας πετάχτηκε στον αέρα, λες και μιλούσε σε κάποιον που δεν ήταν μαζί της! Αυτό συνεχίστηκε σ' όλη τη διάρκεια του πολέμου. Η μαμά μου να λέει ιστορίες κι εγώ να είμαι η μοναδική ακροάτρια.

Καθόμασταν και βλέπαμε τηλεόραση, ακούγαμε πως κάπου έγινε βομβαρδισμός ή μια άλλη καταστροφή. Η είδηση κρατούσε δεκαπέντε λεπτά, η συνεχής επανάληψη της είδησης από τη μαμά μου κρατούσε ΔΥΟ ΩΡΕΣ. Μιλούσε για την είδηση λες και δεν την είχαμε δει μαζί. Άρχισα να αμφιβάλλω για τον ίδιο μου τον εαυτό – καθόμουν μαζί της ή όχι; Ορκίζομαι πως ήμουν εκεί. Αλήθεια ήμουν εκεί, καθόμουν δίπλα της!

Τέλος πάντων, ευτυχώς που δεν έχετε μαζί σας τη μαμά μου, γιατί θα σας έπιανε πονοκέφαλος από τις ιστορίες της.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Τζένη Καραβίτη)

5. Η Αμάνι Α Σοράφα από τη συνοικία *Al Rimál* (έτος γέννησης 1992)

Η Γάζα είναι ένα αεροπλάνο που μεταφέρει ανθρώπους και ταξιδεύει προς το άγνωστο, δεν προσγειώνεται ούτε στην Κόλαση ούτε στον Παράδεισο. Κανείς δεν ξέρει πότε θα προσγειωθεί κι όλοι οι επιβάτες του μπορεί να αιωρούνται εκεί πάνω για δυο ζωές.

Οι μέρες εδώ είναι όλες ίδιες... τίποτα καινούργιο δε συμβαίνει. Το σίγουρο είναι ότι όνειρα και επιθυμίες δύσκολα πραγματοποιούνται στη Γάζα. Ειδικά αν είναι σαν τα δικά μου όνειρα, να γίνω καλλιτέχνης, να τραγουδάω, να παίζω θέατρο και μουσική. Η μόνη μουσική στη Γάζα είναι η μουσική του θανάτου κι ο χορός επάνω στις πληγές.

Αν πήγαινα στο εξωτερικό να σπουδάσω σκηνοθεσία, πώς θα με αντιμετώπιζε η κοινωνία; Κι όταν αποφοιτούσα, η κατάσταση στη χώρα μου θα ήταν όπως τώρα ή χειρότερη; Για μένα όλα είναι θαμπά και ασαφή, όπως τα πρόσωπα των ανθρώπων την Παρασκευή, στην αγορά του Φεράς, όπως τη μέρα που ξεκίνησε ο πόλεμος ...

Το πρώτο χτύπημα ήταν στο Τμήμα Διαβατηρίων. Η φίλη μου κι εγώ μόλις είχαμε βγει από τις εξετάσεις. Είχαμε δώσει το πρώτο μάθημα της πρώτης περιόδου. Καθόμασταν στην πόρτα του σχολείου και μιλούσαμε, περιμένοντας τις φίλες μας να πάμε όλες μαζί στο σπίτι. Ξαφνικά ακούστηκαν πολλές, πάρα πολλές εκρήξεις. Έπαθα σοκ και σκέφτηκα ότι θα πεθάνω. Τρέξαμε μακριά. Ήμουν κατατρομαγμένη. Έβλεπα γυναίκες να τρέχουν, να ουρλιάζουν και να χτυπάνε τα πρόσωπά τους. Δεν είχα ιδέα τι γινόταν. Τα πόδια μου δε με κρατούσαν. Τα πάντα γύρω μου γύριζαν... Λιποθύμησα. Με συνέφερε η φωνή της φίλης μου που ούρλιαζε:

«Αμάνι, για όνομα του Θεού, ξύπνα!»

Όταν συνήλθα, άρχισα να κλαίω, γιατί δεν ήξερα ούτε πού να πάω ούτε τι να κάνω. Μια μεγαλύτερη κοπέλα με βοήθησε και με πήγε σπίτι. Έπεσα στην αγκαλιά της μητέρας μου κι όλη η κούραση εξαφανίστηκε. Χρειαζόμουν πραγματικά μια αγκαλιά, γιατί δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα απ' το να ξέρεις πως πλησιάζει η στιγμή που θα πεθάνεις.

Ο πόλεμος ήταν ένα μαύρο φάντασμα που σκέπαζε τις μέρες και τις νύχτες της Γάζας. Επέβαλε τη δική του κόλαση στους ανθρώπους, στη γη, στον ουρανό και στον αέρα που αναπνέουμε.

Μετά τον πόλεμο κατέρρευσα. Ένα μεγάλο, άγριο κύμα σκέπασε την ψυχή μου. Πίστεψα πως δε θα μπορούσα ποτέ να ξαναβγώ στον αφρό. Όμως ήρθε το θέατρο να μου απλώσει ένα χέρι βοήθειας, ένα σωσίβιο, που με ανέβασε στην επιφάνεια...

Σήμερα αισθάνομαι μια ανακούφιση, που έχω να τη νιώσω πολύ καιρό... Ελπίζω να μπορώ να αισθάνομαι πάντα έτσι.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Μαρία Τσιώνα)

6. Ο Άμτζαντ Άμπου Γιασίν από τον καταυλισμό Αλ Σάατε (έτος γέννησης 1993)

Μια μέρα πριν ξεσπάσει ο πόλεμος, η Γάζα ήταν για μένα χαρά κι ευτυχία... ταξίδια και θάλασσα. Η ζωή φαινόταν όμορφη και δε με απασχολούσε τίποτα. Είχα ένα όνειρο, να αναπτυχθούν στη Γάζα οι τέχνες και ο αθλητισμός. Ένιωθα ότι όλα πήγαιναν καλά εκτός από αυτά τα δύο. Και αποδείχτηκε πως τίποτα δεν πήγαινε καλά· ούτε οι τέχνες, ούτε ο αθλητισμός, ούτε η υγεία, αλλά ούτε και η ασφάλεια των κατοίκων.

Η Γάζα έπαψε να είναι η πόλη των ονείρων μου, γιατί το όνειρό μου είναι να γίνω ηθοποιός. Να γίνω ηθοποιός για τους είκοσι κατοίκους της Γάζας; Και να περιμένω μέχρι να ανοίξουν τα σύνορα;

Αν περνούσε απ' το χέρι μου, θα προσπαθούσα, όσο είναι δυνατόν, να μειώσω τους πολέμους, το θάνατο, τη βία. Κάθε στάλα αίματος που χύνεται στη γη είναι ντροπή. Μισώ τη σιωπή και την απάθεια των ανθρώπων· μακάρι όλη η Γάζα να ξυπνούσε αύριο το πρωί και να έβγαινε στους δρόμους φωνάζοντας δυνατά: «Αρκετάαααααααααααααααα!»

Όταν ξέσπασε ο πόλεμος, εμείς παίζαμε ποδόσφαιρο, Η ατμόσφαιρα ήταν περίεργη, ο ουρανός κόκκινος... Ξαφνικά ακούσαμε ήχο αεροπλάνου· δεν είχα ξανακούσει τέτοιο θόρυβο. Όλοι φοβηθήκαμε και ξαπλώσαμε στο έδαφος περιμένοντας τον θάνατο. Μετά ακούσαμε μια δυνατή έκρηξη λίγα μέτρα πιο μακριά. Αρχίσαμε να κοιταζόμαστε και να αποχαιρετιόμαστε βουβά.

Τελικά αποδείχτηκε ότι ο βομβαρδισμός δεν ήταν για μας, αλλά για ένα αμάξι με καταζητούμενους στον παραπάνω δρόμο. Όμως παραμείναμε ξαπλωμένοι περιμένοντας τη δεύτερη ρουκέτα και το μόνο που μπορούσα να σκεφτώ ήταν οι δύο μεγαλύτεροι αδερφοί μου, που ήταν μαζί μου· περισσότερο φοβόμουν γι' αυτούς παρά για τον εαυτό μου. Νομίζω ότι το ίδιο αισθάνονταν κι εκείνοι.

Πήρα το αθλητικό μου σορτσάκι κι έτρεξα μακριά από το γήπεδο. Όπως έτρεχα, πάτησα ένα θραύσμα βλήματος. Το έβγαλα από το πόδι μου, βγήκα στον δρόμο και τους είδα. Ήταν τρεις Μάρτυρες* δεν μπορούσες να τους αναγνωρίσεις.

Τα πόδια του πρώτου καίγονταν. Με κοίταζε και τον κοίταζα. Απ' όλους μόνο εμένα κοίταζε· ήθελε να με προειδοποιήσει για κάτι που δεν καταλάβαινα... και τότε κατάλαβα πως με προειδοποιούσε για ένα αμάξι που ερχόταν καταπάνω μου.

Τότε συνειδητοποίησα πραγματικά τι σημαίνει θάνατος. Αντί τρεις οι Μάρτυρες εκεί θα μπορούσαν να είναι τέσσερις. Σοκαρίστηκα απ' τη σκηνή κι έμεινα για λίγο αποσβολωμένος. Έπειτα λιποθύμησα. Όταν συνήλθα, έτρεξα στο σπίτι μου.

Ο πόλεμος ήρθε κι έφυγε και ακόμη τον ζούμε. Τα θύματα είναι πάντα φτωχοί άνθρωποι, που δεν ευθύνονται για τίποτα. Ακόμη κι όταν γίνεται ένας σεισμός ή μια πλημμύρα σε μια χώρα, τα θύματα είναι οι φτωχοί, λες και υπάρχει μια παγκόσμια συνωμοσία εναντίον τους.

Μετά τον πόλεμο όλοι άρχισαν να λένε ψέματα... ψέματα. Κοροϊδία! Ανεπιθύμητα! Απάτη! Για να εξασφαλίσουν σημαντικές θέσεις και τα συμφέροντά τους, οι αρχηγοί και οι ισχυροί διαπράττουν σφαγές και εγκλήματα, χωρίς να τους καίγεται καρφί, χωρίς να νιώθουν ενοχή. Οι φτωχοί γίνονται φτωχότεροι και οι άρρωστοι πιο άρρωστοι.

Έχασα την εμπιστοσύνη μου στα λόγια και τα συνθήματα. Ακόμα και η πιο σπουδαία ομιλία του πιο σπουδαίου αρχηγού είναι αερολογία. Όλες οι ομιλίες του κόσμου δεν μπορούν να ζεστάνουν έναν άνθρωπο που κρυώνει ή κοιμάται σε μια σκηνή μετά τον πόλεμο. Το δράμα είναι ότι όλος ο κόσμος, ενώ βλέπει τι γίνεται, συνεχίζει να αγορεύει σαν να μη συμβαίνει τίποτα!

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Μάρθα Κατσαρίδου)

7. Ο Άνας Αμπου Έιταχ από τη συνοικία Αλ Σέιχ Ραντουάν (έτος γέννησης 1995)

Από τότε που ήμουν μικρός, ονειρευόμουν να γίνω διάσημος ποδοσφαιριστής. Πίστευα ότι θα πραγματοποιήσω τα όνειρά μου... αλλά τώρα υπάρχουν ένα εκατομμύριο εμπόδια στο δρόμο μου. Πρώτα απ' όλα δεν υπάρχουν γήπεδα ούτε για ενήλικες ούτε για παιδιά. Και η πολιορκία χειροτέρεψε τα πράγματα.

Αν ήμουν πρωθυπουργός, θα έριχνα μεγαλύτερο βάρος στο Υπουργείο Νεολαίας και Αθλητισμού. Θα έχτιζα γήπεδα παντού, κυρίως στα σχολεία, και θα άφηνα τους μαθητές να παίζουν ελεύθερα, χωρίς να τους διώχνει ο φύλακας. Θα καταργούσα κάθε οικονομική συμμετοχή σε ομίλους και θα προστάτευα όλα τα πάρκα.

Αλλά τα όνειρα, η ασφάλεια, η ελπίδα και το μέλλον είναι λέξεις που χάνουν το νόημά τους σε μια πόλη που σκοτώνει και το παραμικρό όνειρο.

Ήμουν τερματοφύλακας κι ο φίλος μου ο Μοχάμετ μου έλεγε:

«Θα βάλω γκολ», αλλά εγώ πάντα τον απέκρουα.

Στις 7 Ιανουαρίου 2009, στη διάρκεια του πολέμου, στεκόμουν στην πόρτα του σπιτιού μας. Είχε ομίχλη και κάποιος ήρθε και μου είπε ότι ο φίλος μου ο Μοχάμετ έγινε Μάρτυρας.* Φυσικά δεν το πίστευα. Πήγα να βρω το φίλο μου και ήμουν τρομοκρατημένος στην ιδέα του θανάτου.

Μπήκα στο τζαμί και είδα τον πιο στενό μου φίλο, τον Μοχάμετ, κομματιασμένο, τυλιγμένο σε μια σημαία. Έκλαψα πολύ, πάρα πολύ. Πονούσα που δεν μπορούσα να τον αγκαλιάσω και να τον φιλήσω. Προσπάθησα να τον αγγίξω. Τον πήγαμε στο νεκροταφείο και τον θάψαμε. Έμεινα κοντά του και του έλεγα ότι τον αγαπώ και ότι είμαι πολύ θυμωμένος που με άφησε μόνο μου σ' αυτό τον κόσμο.

Καθώς έφευγα από το νεκροταφείο, άρχισε ένας πολύ δυνατός βομβαρδισμός. Νόμισα ότι ο άγγελος του θανάτου με ακολουθούσε και δεν ήθελε να μ' αφήσει μόνο μου. Δόξα τω Θεώ είμαι ακόμη ζωντανός.

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Μάρθα Κατσαρίδου)

8. Ο Εχάμπ Ελαγιάν από τη οδό Αλ Σαφτάουι (έτος γέννησης 1994)

Από τότε που συνειδητοποίησα τον κόσμο, σκεφτόμουν πολύ στενά. Ζωή για μένα ήταν να γεννηθώ, να μεγαλώσω, να παντρευτώ, να κάνω παιδιά, να δουλέψω, να τα μεγαλώσω, να τα θρέψω, να τα σπουδάσω, να τα παντρέψω και μετά να πεθάνω.

Μετά τον πόλεμο όμως κατάλαβα ότι η ζωή δεν είναι και τόσο απλή. Σε κάθε μας βήμα συναντάμε ένα σωρό εμπόδια.

Φοβάμαι πως όταν μεγαλώσω, δε θα βρω δουλειά, γιατί όπου κι αν πάω, βλέπω άντρες να στέκονται έξω απ' την πόρτα του σπιτιού τους άπραγοι. Αυτό είναι που με φοβίζει και με στενοχωρεί περισσότερο. Γι' αυτό τα παιδιά στη Γάζα αναλαμβάνουν ευθύνες και χάνουν την παιδικότητά τους απ' τη στιγμή που γεννιούνται.

Η μητέρα μου πάντα έλεγε «Ο Εχάμπ είναι το καλύτερο παιδί μου», γιατί ήμουν πάντα σπίτι και δε δημιουργούσα ποτέ προβλήματα.

Όταν ξέσπασε ο πόλεμος, ο πατέρας μου μας κλείδωσε στο σπίτι, γιατί φοβόταν για μας. Πάνω στις δύο ώρες βαρέθηκα. Βγήκα να περπατήσω γύρω απ' το σπίτι. Αυτή τη φορά όμως η βόλτα ήταν διαφορετική. Φοβόμουν να περπατήσω κοντά σε αμάξια γιατί μπορεί να βομβαρδίζονταν. Κι όλη την ώρα κοιτούσα ψηλά στον ουρανό, μήπως κάποιο αεροπλάνο έρθει και με βομβαρδίσει χωρίς να το καταλάβω. Ήμουν τρομοκρατημένος, αν και στην περιοχή Σαφτάουι δεν είχε πολλές φασαρίες. Πήγα σπίτι τρέχοντας, σαν να ήθελα να ξεφύγω από κάτι τρομοκρατικό. Έμεινα μέσα μέχρι που τελείωσε ο πόλεμος.

Μετά τον πόλεμο η ζωή μου άλλαξε πολύ. Οι σχέσεις μου με τους ανθρώπους και τους γείτονες έγιναν καλύτερες. Γνωρίστηκα με τους άντρες της γειτονιάς κι άρχισα να παίζω ντάμα με τους ηλικιωμένους. Όλη την ώρα είμαι έξω απ' το σπίτι, δεν μπορώ να μείνω μέσα ούτε λεπτό. Και η μητέρα μου σταμάτησε να λέει:

«Ο Εχάμπ είναι το καλύτερο παιδί μου».

Διαπίστωσα ότι πριν απ' τον πόλεμο δεν υπήρχα, αλλά μετά τον πόλεμο, είμαι – ο Θεός να με φυλάει!– σε μια πόλη που αναπνέω τον αέρα της, τραγουδώ, χορεύω, κλαίω μαζί της, ενώ η ζωή κυλά...

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Μάρθα Κατσαρίδου)

9. Ο Τάμερ Νάζεμ από τη συνοικία *Αλ Σείχ Ραντουάν* (έτος γέννησης 1993)

Η Γάζα είναι ένα σπιτόκουτο... κι εμείς τα σπίρτα μέσα.

Όταν άρχισε ο πόλεμος στη Γάζα, όλα τα μέσα ενημέρωσης επικεντρώθηκαν σ' εμάς: το Αλ-Τζαζίρα, το Αλ-Αράμπια και όλα τα δορυφορικά κανάλια. Η κατοχή δε μας άφηγε σε ησυχία. Όλος ο κόσμος άρχισε να ασχολείται με τη Γάζα και το τι συμβαίνει εκεί. Ξαφνικά στο Αλ-Τζαζίρα είδαμε: «Αποκλειστικό: Θάνατος του Μοχάμετ...» Έμεινα άναυδος, γιατί αυτός ο Μοχάμετ είναι ο θείος μου, ο αδερφός της μαμάς μου. Κι ήταν η πρώτη φορά που είδα τα ουρλιαχτά που ακούγονται στην απευθείας σύνδεση στην τηλεόραση να μεταφέρονται στο σπίτι. Φωνές και ουρλιαχτά και κλάματα... όλα ανακατεμένα. Από το σπίτι μας στο δρόμο. Η μαμά μου λιποθύμησε. Λίγο αργότερα χτύπησε το τηλέφωνο· ήταν ο άλλος θείος μου, για να μας πει ότι ο Μοχάμετ έγινε Μάρτυρας.* Δεν ήξερε ότι όλος ο κόσμος είχε κιόλας μάθει τα νέα. Η τηλεόραση είναι άθλια. Πριν ακόμη σκοτώσουν έναν άνθρωπο, ενώ η σφαίρα κατευθύνεται στο στήθος του, η τηλεόραση έχει ήδη μεταδώσει το γεγονός.

Αυτές τις μέρες όμως όλα τα κανάλια κάθονται άπραγα και προσεύχονται να στείλει ο Θεός άλλον ένα πόλεμο στη Γάζα, για να έχουν δουλειά!

Αρχίσαμε να κλαίμε πικρά για το θείο μου, να τον θυμόμαστε και να μιλάμε γι' αυτόν. Έτσι μιλούσαμε γι' αυτόν αρκετό καιρό. Μετά μιλούσαμε λιγότερο, γιατί ο θάνατος έγινε κάτι φυσιολογικό στη Γάζα και το πιο κοινό θέμα συζήτησης.

Μετά τον πόλεμο έπαψε να με ενδιαφέρει το αν θα ζήσω ή θα πεθάνω. Μετά απ' αυτά που είδαμε στον πόλεμο δε με νοιάζει τίποτα. Γιατί σκέφτομαι πως κάθε μέρα που είμαι ζωντανός είναι το μεγαλύτερο δώρο, και πως όλη μου η ζωή μετά τον πόλεμο είναι επίσης ένα δώρο. Γιατί θα μπορούσα να είχα πεθάνει ανά πάσα στιγμή.

Ξέρεις, τη βαρέθηκα την πόλη αυτή, παρόλο που την αγαπώ πολύ. Βαρέθηκα και τους ανθρώπους της. Μερικές φορές αισθάνομαι ότι ξέρω και το ενάμιση εκατομμύριο που ζει στη Γάζα. Τίποτα καινούργιο δε συμβαίνει· κάθε μέρα γίνονται τα ίδια. Νιώθω ότι θέλω να ταξιδέψω, ν' αλλάξω παραστάσεις, να δω άλλα πρόσωπα. Κάθε πρωί που ξυπνάω βλέπω την κολόνα του ηλεκτρικού μπροστά στα μάτια μου... Θα ήθελα να ξυπνήσω μια μέρα και να μην είναι πια εκεί... Κάθε μέρα ο Αμπού Ιμπραήμ στέκεται στην πόρτα του σούπερ μάρκετ, ο Άμπεντ πουλάει τα φασόλια του, ο Αμπού Αλ Άμπεντ κάθεται στην πόρτα του σπιτιού του, από φόβο ότι το σπίτι του θα εκραγεί και η Ουμ Ιμπραήμ κουβεντιάζει με την Ουμ Χασάν. Ξέρω τους οδηγούς ταξί έναν προς έναν. Ξέρω ποιος σε πάει στην πόλη και ποιος σε πάει στην παραλία. Όλο αυτό είναι φοβερά ψυχοφθόρο!

Οι μόνες ώρες που είναι διαφορετικές στη ζωή μου είναι οι ώρες που περνάω στο θεατρικό εργαστήρι. Είναι πια η δουλειά μου και η αποστολή μου. Κάθε φορά το περιμένω με ανυπομονησία. Χωρίς το θέατρο θα είχα τρελαθεί. Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω διάσημος ηθοποιός. Από παιδί μου άρεσε το θέατρο. Αλλά σε όποιο εργαστήρι πήγαινα όταν ήμουν μικρός, με διώχνανε. Αυτή τη φορά όμως είναι διαφορετικά.

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: *Ειρήνη Αμπουμόγλι*)

10. Η Τιμαά Όκασα από τη συννοικία *Αλ Τουφάα* (έτος γέννησης 1997)

Μακαρόνια, μουτζάνταρα (φακές με ρύζι), φιδές και κονσέρβες σε διάφορα σχήματα και χρώματα... από το Μαρόκο, την Κίνα, τη Σρι Λάνκα, το Πακιστάν, τη Σομαλία... Κι η ημερομηνία λήξης δεν έχει σημασία.

Στον πόλεμο όλοι οι δρόμοι ήταν γεμάτοι κονσερβοκούτια. Πολλά παιδιά τραυματίστηκαν μ' αυτά. Το Ισραήλ μας κήρυξε τον πόλεμο από ξηρά κι αέρα, κι εμείς κηρύξαμε βρόμικο πόλεμο στο φαγητό...

Τρώγαμε εκατό φορές τη μέρα, απ' τη στιγμή που ανοίγαμε τα μάτια μας. Από τις έξι το πρωί μέχρι τις έξι το άλλο πρωί τρώγαμε. Νόμιζα ότι μόνο στο δικό μας σπίτι συνέβαινε αυτό, αλλά όταν ρώτησα, μου είπαν ότι όλη η Γάζα είχε πάθει υστερία με το φαγητό.

Νόμιζα ότι ο πόλεμος και οι εικόνες των νεκρών Μαρτύρων* και της καταστροφής θα μας έκοβαν την όρεξη. Φαίνεται όμως πως ο φόβος, ο τρόμος και η στενοχώρια κάνουν τους ανθρώπους να πεινάνε και να τρώνε περισσότερο. Θα μπορούσε να οφείλεται βέβαια και στο ότι όλο μας το σόι έμενε σπίτι μας. Τα κορίτσια ανταγωνίζονταν ποια θα φτιάξει το πιο νόστιμο φαί. Ο πατέρας μου δεν προλάβαινε να κουβαλάει σακούλες με τρόφιμα σ' όλα τα σχήματα και χρώματα. Μέσα σε είκοσι μέρες πολέμου φάγαμε όσο τρώμε σ' ένα χρόνο. Και το πρόβλημα ήταν ότι κάθε φορά που έλεγα ότι δε θέλω να φάω, έτρωγα περισσότερο.

Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω δημοσιογράφος, ή δικηγόρος ή πρωθυπουργός. Δημοσιογράφος για να μπορέσω να φωτογραφίσω την ομορφιά και την απλότητα της Γάζας, επειδή την αγαπώ. Αγαπώ το αλάτι, την άμμο και τον αέρα της. Δεν μπορώ να φανταστώ ότι θα ζω κάπου αλλού. Δικηγόρος για να μπορέσω να υπερασπιστώ όλους τους στερημένους και κακοποιημένους ανθρώπους αυτής της πόλης. Γιατί δε μ' αρέσει να βλέπω τους ανθρώπους να υποφέρουν. Πρωθυπουργός θα ήθελα να γίνω για να επιβάλω νόμους και τάξη σ' αυτή την πόλη· γιατί αυτά είναι η αρχή για κάθε λύση...

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: *Ειρήνη Αμπουμόγλι*)

11. Η Ράουαντ Ζάαρουρ από τη συνοικία Αλ Ντάραζ (έτος γέννησης 1997)

«Ηρεμήστε, κορίτσια, δεν είναι παρά ο ήχος από άστοχες βολές».

Έτσι μας είπε η δασκάλα μας μόλις άρχισαν οι βομβαρδισμοί. Ύστερα από λίγο χτύπησε το κινητό της, το σήκωσε και είπε μόνο:

«Εκατόν είκοσι Μάρτυρες;»*

Το πέταξε στο πάτωμα. Έγινε χίλια κομμάτια.

«Εμπρός, στα σπίτια σας όλες», μας είπε.

Μόλις βγήκαμε στην αυλή, είδαμε γονείς να περιμένουν. Άλλοι με τις πιτζάμες τους, άλλοι με τις φανέλες κι άλλοι ξυπόλυτοι. Φοβηθήκαμε πολύ... Οι δύο αδερφές μου κι εγώ περιμέναμε τον πατέρα μας. Επειδή όμως άργησε πολύ, αποφασίσαμε να πάμε σπίτι μόνες μας, κι ας ήταν πολύ μακριά.

Στο δρόμο είδα κάτι που δεν είχα ξαναδεί ως τότε. Μια πομπή κουβαλούσε ένα Μάρτυρα σε φέρετρο, τυλιγμένο με τη σημαία της Παλαιστίνης, περιστοιχισμένο από πανό κι ανθρώπους που κλαίγανε. Το περίεργο ήταν ότι η πομπή αυτή δεν είχε πάνω από τριάντα άτομα, ενώ συνήθως οι κηδείες των Μαρτύρων έχουνε χιλιάδες! Τότε ήταν που ένιωσα ότι μια μεγάλη καταστροφή συμβαίνει στη χώρα.

Φοβήθηκα για τον μπαμπά. Δεν ήθελα να έρθει να μας πάρει, γιατί φοβόμουνα μην τον χτυπήσει καμιά βόμβα. Φοβόμουνα επίσης μην πεθάνω. Δεν ήθελα να πεθάνω τώρα, γιατί θα ήταν τρομερό να πέθαινα και να μην ερχόταν κανένας στην κηδεία μου!

Άρχισα να τρέχω προς το σπίτι. Όλος ο κόσμος γύρω μου έτρεχε, λες και θα 'ρχόταν η Δευτέρα Παρουσία. Κανείς δεν ήξερε πού πήγαινε, γιατί οι ρουκέτες έπεφταν παντού συνέχεια. Κάθε λίγο έπεφτε κι από μια ρουκέτα και τρανταζόταν ο τόπος.

Ένιωθα ότι οι δρόμοι δεν είναι πια οι ίδιοι. Οι άνθρωποι δεν είναι πια οι ίδιοι. Παράξενες εικόνες, παράξενοι ήχοι, παράξενες μυρωδιές.

Μετά τον πόλεμο πολλά άλλαξαν μέσα μου. Άρχισα να μην μπορώ να μπω σε τουαλέτα. Με το που θα μπω μέσα, θέλω να βγω τρέχοντας. Αυτό γιατί σ' όλη τη διάρκεια του πολέμου φοβόμουν ότι θα βομβαρδίσουν το σπίτι μας κι εγώ θα είμαι στην τουαλέτα. Συγκεντρώνεται κανείς τόσο πολύ εκεί μέσα, που... καταλαβαίνετε...

Άρχισα να μισώ τη στοίχιση σε γραμμές το πρωί στο σχολείο. Όταν άρχισε ο πόλεμος, στεκόμασταν στη γραμμή. Γι' αυτό και σήμερα έστω κι ένα λεπτό στη γραμμή είναι για μένα μία ώρα αγωνίας και φόβου. Άλλο πράγμα το σχολείο κι άλλο η πρωινή στοίχιση.

Άρχισα να βλέπω τρομαχτικά όνειρα. Όλη τη νύχτα παλεύω με τον εαυτό μου: Από τη μια θέλω να κοιμηθώ και από την άλλη φοβάμαι τους εφιάλτες. Ο ύπνος έγινε ένα τέρας που караδοκεί πίσω απ' τα βλέφαρά μου. Μένω έτσι μέχρι το πρωί. Δεν ξέρω πότε κοιμάμαι και πότε είμαι ξύπνια.

Θέλω να γίνω ηθοποιός. Αυτό όμως είναι ένα όνειρο που πολύ δύσκολα πραγματοποιείται στη Γάζα, ιδίως αν είσαι κορίτσι. Λέω στον εαυτό μου ότι είναι κρίμα που ο κόσμος της Γάζας στερείται το ταλέντο μου. Θα μπορούσα να γίνω σπουδαία ηθοποιός, αλλά αν δε θέλουν, σκασίλα μου, θα πάω σ' άλλη χώρα και θα παίζω εκεί!

Έτσι κι αλλιώς, ο κόσμος της Γάζας έχει στερηθεί τα πάντα, όχι μόνο το θέατρο. Εδώ δε μπορούν καλά καλά να βρουν φαγητό, στο θέατρο θα πάνε;

Ξέρετε, θα ήθελα να ζω σε μια δημοκρατική κοινωνία, με νόμους, με ειρήνη και είκοσι κινηματογράφους, για να πηγαίνω να βλέπω ταινίες, να πετάω με τη φαντασία μου και να ονειρεύομαι...

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Ειρήνη Αμπουμόγλι)

12. Η Ρίμ Άφανα από την οδό Αλ Σαφτάουι (έτος γέννησης 1996)

Όταν ήμουν μικρή, νόμιζα ότι είμαι το πιο ευτυχισμένο παιδί του κόσμου. Αλλά όσο μεγαλώνω κι ωριμάζω, τόσο μεγαλώνει κι η στενοχώρια μου, γιατί αρχίζω να καταλαβαίνω πράγματα που πριν δεν καταλάβαινα. Αρχισα να καταλαβαίνω τι σημαίνει στερημένο παιδί.

Αυτό που πιο πολύ με αναστατώνει και με κάνει να κλαίω είναι τα δάκρυα των παιδιών, όλων των παιδιών του κόσμου, πέρα από την εθνικότητά τους, τη θρησκεία ή το χρώμα τους. Όταν μεγαλώσω, θέλω να γίνω παιδίατρος. Αυτή η ελπίδα είναι που μου δίνει ώθηση για ζωή, παρόλο που είμαι σκασμένη, κουρασμένη και λυπημένη, γιατί η Γάζα δεν είναι πια ζωντανή.

Χτες, όπως καθόμουν στο σχολείο, άκουσα ήχο αεροπλάνων. Φοβήθηκα πάρα πολύ, ήθελα να τρέξω να εξαφανιστώ. Νόμιζα πως θα πεθάνω, επειδή θυμήθηκα τον πόλεμο. Οι εικόνες του πολέμου δε λένε να φύγουν απ' το μυαλό μου.

Την τρίτη μέρα του πολέμου καθόμασταν όλη η οικογένεια μαζί και συζητούσαμε τι συνέβαινε στον πόλεμο και η γιαγιά μου προσπαθούσε να μας καθησυχάσει για να μη φοβόμαστε. Ηρεμήσαμε πράγματι, παρόλο που οι βόμβες δε σταματούσανε να πέφτουν. Η ζεστή φωνή της γιαγιάς μου μας ηρεμούσε.

Χτύπησε το τηλέφωνο... Οι γραμμές δε δουλεύανε ποτέ στον πόλεμο, γι' αυτό χαρήκαμε που το ακούσαμε να χτυπάει...

«Εμπρός;... Ναι;...»

«Σας μιλάει ο Ισραηλινός Στρατός Άμυνας. Έχετε πέντε λεπτά να εκκενώσετε το σπίτι. Είναι για το καλό σας, σας προειδοποιούμε».

Δεν μπορούσα πια να σταθώ στα πόδια μου. Όλοι στο σπίτι άρχισαν να φωνάζουν δυνατά. Η γιαγιά μου ήταν η πρώτη που βγήκε τρέχοντας! Πρώτη φορά την έβλεπα να πηγαίνει τόσο γρήγορα. Ο μπαμπάς μου πήρε αγκαλιά εμένα και τις αδερφές μου και μας είπε να μη φοβόμαστε.

Με τραβούσε να φύγουμε, αλλά εγώ θα πέθαινα αν δεν έπαιρνα μαζί μου τον αρκούδο μου. Ένιωθα ότι θα ήταν σαν να τον προδίδω αν τον άφηνα μες στο βομβαρδισμό. Ξέφυγα από την αγκαλιά του μπαμπά μου, έτρεξα στον αρκούδο μου, τον πήρα στην αγκαλιά μου κι έφυγα.

Απομακρυνθήκαμε απ' το σπίτι, κάτσαμε και περιμέναμε πέντε λεπτά. Ήταν τα πέντε πιο αργά λεπτά της Ιστορίας... και μετά γίνανε δέκα... κι ήταν σαν να είχαν περάσει χρόνια ...

Ήμουνα μέσα σε τυφώνα. Στο μυαλό μου στριφογυρίζανε όνειρα και σκέψεις, κι όλος ο κόσμος γυρνούσε ασταμάτητα. Και το όνειρό μου να γίνω γιατρός φάνταζε πολύ μακρινό.

Κρατούσα τον αρκούδο μου και θυμήθηκα τον εαυτό μου τότε που ήμουνα μικρή κι όλη την ώρα γελούσα. Θέλω να ξαναγυρίσω στο τότε που ήμουνα μικρή και να μείνω μικρή, να μη μεγαλώσω ποτέ.

Το μόνο πράγμα που με παρηγορεί είναι η αγάπη των ανθρώπων που δε μας άφησαν ούτε στιγμή. Η Γάζα είναι γεμάτη αγάπη.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Ειρήνη Αμπουμόγλι)

13. Η Ρίμα Ελ Σάντι από τη συνοικία Αλ Σείχ Ραντουάν (έτος γέννησης 1995)

Ήμουν εννέα χρόνων όταν επιστρέψαμε στη Γάζα από τα Εμιράτα. Ήταν η πρώτη φορά που ερχόμουν εδώ. Καθώς το αμάξι διέσχιζε το δρόμο, χάζενα απ' το παράθυρο. Δε μου άρεσε τίποτα στην πόλη. Όταν σταματούσαμε στα φανάρια, πολλά παιδιά πλησίαζαν το αμάξι και ζητιάνευαν ή πουλούσαν τσίχλες και μπισκότα. Τότε άρχισα να μισώ τον εαυτό μου και ήθελα να γυρίσω πίσω στα Εμιράτα.

Εγκατασταθήκαμε στη Γάζα κι έζησα εδώ. Τώρα δε θα την άλλαζα με τίποτα, ακόμα κι αν μου πρότειναν να ζήσω στο Παρίσι. Γιατί ανακάλυψα ότι η αγάπη που υπάρχει στη Γάζα είναι αρκετή για όλο τον κόσμο κι ότι ο τόπος είναι οι άνθρωποι και όχι τα κτίρια και η θέα.

Της μαμάς πάντα της άρεσε να μου μιλάει για τη Γάζα όταν ήμασταν στα Εμιράτα. Μου άρεσε πριν ακόμα τη δω, μα από τότε που άρχισα να ζω εδώ, μου αρέσει ακόμα πιο πολύ. Πολλά πράγματα η μαμά δεν τα 'χει δει. Κρίμα όμως... Το μόνο που χρειάζεται η Γάζα για να είναι η πιο όμορφη πόλη στον κόσμο είναι ασφάλεια και ειρήνη.

Κατά τη διάρκεια του πολέμου, τα τζαμιά Τάκουα και Νουρ βομβαρδίστηκαν. Μετά ήρθε η σειρά του σπιτιού του Αμπού Ελ Καρέαα. Και το σπίτι του Αμπού Ελ Καρέαα είναι το θέμα μας. Είναι γείτονές μας και οι Ισραηλινές Υπηρεσίες Πληροφοριών απείλησαν να το βομβαρδίσουν. Κάποιοι μας είπαν να πάμε να μείνουμε στο υπόγειο, γιατί είναι πιο ασφαλές. Έτσι όταν θα βομβαρδίσουν το σπίτι του Αμπού Ελ Καρέαα, δε θα χτυπηθεί και το δικό μας.

Κατεβήκαμε στο ισόγειο και περιμέναμε τον στρατό να βομβαρδίσει το σπίτι του Αμπού Ελ Καρέαα. Αντί γι' αυτό όμως βομβάρδισαν το τζαμί Νουρ. Τα παράθυρά του, οι πόρτες και οι πέτρες ήρθαν και πέσανε πάνω μας μες στο διαμέρισμα. Τραυματίστηκα πολύ, όλες οι πόρτες πέσαν πάνω στο κεφάλι μου. Φώναζαν όλοι. Στο σπίτι έγινε χαμός.

Την επόμενη μέρα κάναμε οικογενειακό συμβούλιο κι αποφασίσαμε να πάμε στο πιο πάνω πάτωμα. Μετακομίσαμε όλοι στον πάνω όροφο. Αλλά αυτή τη φορά χτύπησαν το τζαμί Τάκουα. Όλα τα γυαλιά κι οι πέτρες ήρθαν κι έπεσαν πάνω μας... Έτσι, αποφασίσαμε να πάμε πάλι στο υπόγειο για μεγαλύτερη ασφάλεια. Περιμέναμε τον στρατό να βομβαρδίσει το σπίτι του Αμπού Ελ Καρέαα· κι εκείνο το βράδυ έγινε.

Έριξαν πρώτα μια ρουκέτα, μετά μια δεύτερη. Καμιά δεν έσκασε... Κι αν έριχναν ακόμα μια και πετύχαινε εκείνες που δεν έσκασαν, θα ισοπέδωναν όλη τη γειτονιά... Κι οι άνθρωποι θα έλεγαν: «Εδώ ΗΤΑΝ η γειτονιά του Αμπού Ελ Καρέαα».

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Ευάγγελος Μανιτάκης)

14. Ο Σάμι Ελ Ζερζάουι από τη συνοικία Αλ Τουφάα (έτος γέννησης 1994)

Η πιο μισητή ώρα της ημέρας για μένα είναι δώδεκα το μεσημέρι. Κάθε φορά που αρχίζουν οι εξετάσεις στο σχολείο, νομίζω ότι θα ξεσπάσει πάλι πόλεμος. Δεν μπορώ να απαντήσω σε καμία ερώτηση. Το κεφάλι μου βουίζει απ' τις σκέψεις κι αρρωσταίνω. Αναρωτιέμαι αν αυτό που μου συμβαίνει είναι φυσιολογικό ή αν είμαι άρρωστος.

Οι άνθρωποι λένε ότι η θάλασσα της Γάζας ξεπλένει όλους τους πόνους. Ο δικός μου ο πόνος όμως είναι μεγαλύτερος από τη θάλασσα. Γιατί την τελευταία φορά που πήγα στη θάλασσα πήγα με ένα φίλο μου· κολυμπούσαμε, παίζαμε και περνούσαμε ωραία... Τώρα πια δεν μπορώ να πάω στη θάλασσα.

Η οδός Ταλατίνι είναι κοντά σε ένα βενζινάδικο. Η βενζίνη ήταν πολύτιμη για τους ανθρώπους και ακριβή. Γινόταν πόλεμος κι ο κόσμος φοβόταν να αγοράσει οτιδήποτε· ήταν μεγάλη υπόθεση να έχεις ένα λίτρο βενζίνης. Ο πατέρας μου με έστειλε να αγοράσω βενζίνη. Την αγόρασα και πήγα στο σπίτι του φίλου μου του Ζάκι, που μένει κοντά στο βενζινάδικο. Μου είχε λείψει πολύ και δεν τον είχα δει πάνω από δέκα μέρες.

Πέρασα απ' το σπίτι του βιαστικά, γιατί ο μπαμπάς μου ήθελε να γυρίσω γρήγορα στο σπίτι με τη βενζίνη. Μπήκα μέσα χωρίς να χτυπήσω την πόρτα. Η μαμά του με βλέπει σαν γιο της. Κι εγώ σαν μάνα μου τη βλέπω. Τη χαιρέτησα κι αυτή και το φίλο μου. Τον αγκάλιασα και τον φίλησα, χαιρέτησα τα αδέρφια του κι έφυγα γρήγορα.

Δεν πρόλαβα να κάνω είκοσι μέτρα κι άκουσα αεροπλάνα και τον ήχο της ρουκέτας που έπεφτε στο σπίτι του φίλου μου. Κάποιοι άρχιζαν να φωνάζουν ότι το σπίτι βομβαρδίστηκε. Δεν μπορούσα να το πιστέψω! Κοίταξα πίσω και είδα καπνό και φωτιά να βγαίνουν απ' το σπίτι του φίλου μου. Δεν έχω ξαναδεί κάτι τέτοιο στη ζωή μου.

Γύρισα τρέχοντας στο σπίτι μας. Όταν έφτασα, ο πατέρας μου μου είπε ότι ο φίλος μου πέθανε. Όχι, δεν είχε πεθάνει... Όλοι μου έλεγαν ότι ο φίλος μου ο Ζάκι πέθανε, αλλά εγώ δεν τους πίστευα. Γι' αυτό και δεν πήγα ούτε στο νοσοκομείο ούτε στην κηδεία ούτε στα μνήματα. Γιατί ο Ζάκι δεν έχει πεθάνει.

Πάντα του μιλάω τα βράδια, δηλαδή όχι ακριβώς σ' αυτόν αλλά στη φωτογραφία του. Είμαι πολύ θυμωμένος μαζί του που δεν έρχεται να με δει. Σταμάτησα κι εγώ να τον επισκέπτομαι στο σπίτι του. Είμαι σίγουρος ότι δεν έχει πεθάνει και είμαι επίσης σίγουρος ότι μια μέρα θα συναντηθούμε... Τότε θα τον μαλώσω, επειδή μου λείπει πάρα πολύ.

Έχω έναν άλλο φίλο στη Ρωσία. Πάντα μου μιλάει για τη Ρωσία, για την ασφάλεια και την ελευθερία εκεί που ζει. Νιώθω ότι δεν είμαι ζωντανός. Εύχομαι να μπορέσω να βουτήξω στη θάλασσα τόσο βαθιά, που όταν βγω στην επιφάνεια, να βρεθώ στη Ρωσία.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Ευάγγελος Μανιτάκης)

15. Η Σουτζούντ Άμπου Χουσεΐν από τη συνοικία Αλ Σείχ Ραντουάν (έτος γέννησης 1995)

Ό,τι αγαπώ πιο πολύ στη Γάζα είναι η καλοσύνη και η απλότητα των ανθρώπων. Κι ότι μισώ πιο πολύ είναι ο φανατισμός για τα πολιτικά κόμματα. Μερικές φορές νιώθω πως υπάρχει μια αντίφαση ανάμεσα στην καλοσύνη και την αγάπη των ανθρώπων και στο κακό αυτό που ελέγχει τη ζωή μας. Αν ήταν στο χέρι μου, αύριο κιόλας θα έλυνα το πρόβλημα των ενδοπαλαιστινιακών διαφορών.

Στον πόλεμο δολοφόνησαν έναν μεγάλο ηγέτη της Χαμάς. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης σ' όλο τον κόσμο κάλυψαν το συμβάν. Ο κόσμος όλος όμως ήταν από τη μια μεριά κι εμείς από την άλλη. Ο Μούντι κι ο Σαλούμα, τα μικρότερα αδέρφια μου, είχανε πάει με τον μπαμπά στο χωράφι μας, που βρίσκεται δίπλα στον αρχηγό της Χαμάς. Χίλιες φορές τούς πήραμε στο κινητό, αλλά ως συνήθως η Τζαουάλ, η εταιρεία κινητής τηλεφωνίας, δε λειτουργούσε. Αυτό μας άγχωσε ακόμα πιο πολύ.

Η μητέρα άρχισε να πηγαίνει πέρα δώθε στο μπαλκόνι, σαν το πουλάκι που του πήραν τα μικρά του. Φανταζόταν τη σωτηρία του Μούντι, του Σαλούμα και του μπαμπά. Πνιγόμεν, έβαλα τα κλάματα και κατέβηκα κάτω στη θεία μου. Εκείνη προσπάθησε να με καθησυχάσει, μου είπε ψέματα, ότι τους βρήκε τάχα στο τηλέφωνο και μίλησε μαζί τους. Ήξερα ότι δεν τους είχε μιλήσει. Με κρατούσε στην αγκαλιά της κι έκλαιγε. Έκλαιγα κι εγώ. Όταν ανέβηκα στο σπίτι, η μαμά πήγαινε ακόμη πέρα δώθε στο μπαλκόνι.

Ξέχασα να σας πω ότι ο Μούντι είναι πέντε κι ο Σαλούμα επτά χρόνων. Τους κοιμίζα στην αγκαλιά μου κι η ψυχή μου είχε δεθεί μαζί τους. Ένιωσα πως η ψυχή μου θα δραπετεύε από τα στήθη μου και θα πέθαινα.

Και ειλικρινά τότε ένιωσα για πρώτη φορά πως είχαμε πόλεμο στη Γάζα. Μέχρι εκείνη τη στιγμή ήμουν κολλημένος στον υπολογιστή μου. Εκείνη ήταν η πρώτη μέρα που έζησα τον πόλεμο.

Σε μία ώρα χτύπησε η πόρτα μας. Ο πατέρας γύρισε με τον Μούντι και τον Σαλούμα. Ήξερα πως τους αγαπούσα πάρα πολύ. Πρώτη φορά όμως συνειδητοποίησα πόσο πολύτιμοι ήταν για μένα, τόσο που δε θα άντεχα να ζήσω χωρίς αυτούς. Τους πήρα στην αγκαλιά μου και τους φίλησα σαν να ήταν η πρώτη φορά. Η μαμά σταμάτησε να πηγαίνει πέρα δώθε στο μπαλκόνι και για πρώτη φορά κατάλαβα πόσο αγαπούσε τον μπαμπά.

Μετά τον πόλεμο άρχισα να σκέφτομαι:

«Γιατί είμαστε έτσι εμείς κι όλος ο κόσμος είναι αλλιώς;»

Μας πήρανε τη γη μας και μας πέταξαν απ' τα σπίτια μας. Κι επειδή αμυνόμαστε, μας συμβαίνουν όλα αυτά;

Δεν έχουμε νερό... ούτε ηλεκτρικό... ούτε τηλέφωνο... ούτε βενζίνη... Τι είμαστε εμείς για τον κόσμο; Δεν είμαστε άνθρωποι;

(Μετάφραση από τα αγγλικά από την Ευαγγελία Μήτρου)

16. Η Σούχα Αλ Μάμλουκ από τη συνοικία Αλ Τουφάα (έτος γέννησης 1995)

Η Γάζα αλλάζει κάθε μέρα. Γι' αυτό αλλάζουν πάντα και τα όνειρά μου. Και κάθε φορά που κάνω ένα βήμα μπροστά, κάνω άλλα εκατό πίσω.

Τη μέρα που άρχισε ο πόλεμος γύριζα μόνη μου στο σπίτι απ' το σχολείο. Δεν ήξερα το δρόμο. Ξαφνικά με σταμάτησε ένας άντρας και με ρώτησε:

«Πού είναι το σπίτι σου;»

Του είπα και με πήγε. Έτρεξα μέσα γρήγορα και ρώτησα τον μπαμπά μου:

«Γιατί δεν ήρθες να με πάρεις;»

«Είναι *φυσιολογικό*, αγάπη μου. Πήγαινε να διαβάσεις», είπε η μαμά.

«Δεν έχουμε εξετάσεις. Άρχισε ο πόλεμος», της είπα.

Το απόγευμα χτύπησαν το κυβερνητικό κτίριο δίπλα μας.

«Είναι *φυσιολογικό*, τα 'χουμε συνηθίσει αυτά», είπε η μαμά μου.

Τρέξαμε στους γείτονες. Όλοι κοίταζαν να γλιτώσουν. Σε λίγο άρχισαν να έρχονται κι οι συγγενείς τους. Παρόλο που στο σπίτι στοιβαχτήκαμε πάνω από εκατό άτομα, τα πράγματα για τη μαμά μου παρέμεναν *φυσιολογικά*.

Την άλλη μέρα το πρωί ο μπαμπάς πήγε ν' αγοράσει ψωμί. Στήθηκε έξι ώρες στην ουρά για να μας φέρει το μισό καρβέλι που αναλογούσε στον καθένα μας. Κι αυτό *φυσιολογικό* το είδε η μαμά.

Το βράδυ οι γονείς μου πήγαν στο νοσοκομείο να επισκεφτούν τους τραυματίες. Πήγα κι εγώ μαζί τους. Είδαμε πολλά πτώματα. Τέσσερις σε κάθε κρεβάτι, ο ένας πάνω στον άλλο. Τότε μονάχα «Αυτό δεν είναι *φυσιολογικό*», είπε η μητέρα μου.

Ο πόλεμος δεν τελείωσε, ο πόλεμος είναι μεγάλος και φοβάμαι πως θα μεγαλώσω μαζί του. Πάντα φοβάμαι ένα νέο πόλεμο. Όταν σκάει ένα μπαλόνι, τρομάζω. Όταν φρενάρει απότομα ένα αυτοκίνητο, πετάγομαι είκοσι μέτρα κι όταν κλαίει ένα μικρό παιδί, κλαίω κι εγώ μαζί του. Όλη τη νύχτα ξαγρυπνώ περιμένοντας ένα καινούργιο ξημέρωμα... αλλά η μέρα που ξημερώνει είναι ίδια με την προηγούμενη.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Ευαγγελία Μήτρου)

17. Ο Άλη Αλ Χασάνι από την οδό Αλ Σαφτάουι (έτος γέννησης 1995)

Αυτό που μ' αρέσει πιο πολύ στη Γάζα είναι ότι δεν είναι σαν τις άλλες χώρες. Υπάρχουν χώρες που έχουν πολλά προβλήματα: πείνα, πολιορκία, εσωτερικές διαμάχες, κατοχή, βομβαρδισμούς, καταστροφές και θάνατο. Εμείς τέτοια προβλήματα δεν έχουμε. Γι' αυτό την αγαπώ τόσο πολύ τη Γάζα. Γιατί οι αποχετεύσεις και οι δρόμοι της αστράφτουν από καθαριότητα, οι άνθρωποι είναι αγαπημένοι, οι τιμές των προϊόντων είναι χαμηλές, όλοι είναι ευτυχισμένοι, τα ψάρια είναι καθαρά και δεν κολυμπούν σε υπονόμους. Κι ακόμη, επειδή σίγουρα δε θα πεθάνω ούτε από πείνα, ούτε από φτώχεια, ούτε από καρδιακή προσβολή, όπως πέθαναν οι μισοί μου συγγενείς από την τόσο μεγάλη ευτυχία...

Θέλω να σας αποκαλύψω ένα μεγάλο μυστικό που κρύβω μέσα μου και διστάζω να το πω απ' την αρχή που άρχισα να σας μιλάω. Λοιπόν το μυστικό αυτό είναι το εξής: Εγώ, αγαπητοί μου φίλοι, είμαι η αιτία που έγινε ο πόλεμος στη Γάζα. Ίσως θα εκπλαγείτε, θ' αναρωτηθείτε «Μα γιατί;». Γιατί ποτέ δεν είδα όνειρο που να μη βγήκε αληθινό! Τη νύχτα πριν αρχίσει ο πόλεμος το είδα στον ύπνο μου. Είδα πως βομβαρδίστηκε και το σπίτι μας. Και πως εγώ ήμουν ο μόνος που γλίτωσε. Την άλλη μέρα στις 11:25 το πρωί ξεκίνησαν οι αεροπορικές επιδρομές στη Γάζα.

Το πρώτο μου σοκ στον πόλεμο το έπαθα όταν ο πιο δυνατός δάσκαλος του σχολείου, ο μαθηματικός, έτρεξε αμέσως και χώθηκε απ' το φόβο του κάτω από την έδρα. Αν ο πιο δυνατός δάσκαλος κρύβεται κάτω από την έδρα, σκέφτηκα, τότε τι κάνουμε; Πολλά παιδιά κατουρήθηκαν πάνω τους. Άρχισα να ουρλιάζω και μαζί μου ούρλιαζαν κι οι υπόλοιποι. Ούρλιαζα για το σπίτι μου, γιατί ήμουν σίγουρος πως θα είχε καταστραφεί, και για τους δικούς μου, που πίστευα πως είχαν γίνει Μάρτυρες.*

Βγήκα στο δρόμο τρέχοντας. Ήθελα να πάω στην οικογένειά μου όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Δύο ώρες περίμενα να με πάρει κάποιο αυτοκίνητο και τέλος γύρισα σπίτι με τα πόδια. Σε όλο το δρόμο φανταζόμουν το σπίτι μας κατεστραμμένο και τους δικούς μου νεκρούς. Όταν έφτασα, είδα πως τίποτα τέτοιο δεν είχε συμβεί. Οι δικοί μου έβγαζαν τα παράθυρα του σπιτιού για να μη σπάσουν από την πίεση των αερίων.

Μέχρι κι αυτή τη στιγμή όμως φοβάμαι πως κάποια στιγμή θα το βομβαρδίσουνε το σπίτι μας. Γι' αυτό –ρωτήστε και τη μητέρα μου να σας το πει– κοιμάμαι πάνω σε τρία στρώματα, έτσι που αν γίνει ο βομβαρδισμός, τα στρώματα να απορροφήσουν τους κραδασμούς και να μην πάθω τίποτα. Τα σιχαίνομαι τα όνειρα, αλλά δεν είναι και στο χέρι μας να μην τα βλέπουμε.

Νομίζω πως ο «Άλη» (εγώ δηλαδή) πριν απ' τον πόλεμο ήταν αλλιώτικος από τον μεταπολεμικό «Άλη». Αυτός ο δεύτερος είναι ένα νέο πρόσωπο, που προσπαθώ να ανακαλύψω. Πριν απ' τον πόλεμο δεν καταλάβαινα τίποτα από πολιτική. Δεν ήξερα ποιος είναι ο αρχηγός του κράτους και ποιος ο πρωθυπουργός. Κι όμως εγώ που ποτέ δεν άκουγα ειδήσεις, τώρα έχω γίνει πολιτικός αναλυτής. Αλ Τζαζίρα «Σήμερα το Πρωί», «Το Μεσημέρι», «Απόψε», «Η Ανασκόπηση της Ημέρας», «Η Ανασκόπηση της Εβδομάδας»... Άρχισα να παρακολουθώ όλα αυτά τα προγράμματα και να τα συζητώ. Άρχισα να πιστεύω πως η πολιτική και οι ειδήσεις έχουν πολύ μεγάλη σημασία στη ζωή μας, γιατί είναι ό,τι μας σκοτώνει κι ό,τι μας δίνει ζωή. Επίσης, αν τυχόν ξεσπάσει κι άλλος πόλεμος, θα ήθελα να το μάθω πρώτος.

* Μάρτυρας: Ο Παλαιστίνιος νεκρός του πολέμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αριστέα Βαβουγιού)

18. Η Φάτιμα Άμπου Χάσεμ από την οδό Αλ Ζαλάα (έτος γέννησης 1996)

Όταν μιλώ με παιδιά της Παλαιστίνης που ζουν στην Ευρώπη, τα λυπάμαι, και δε θα ήθελα να είμαι σαν κι αυτά, που ζουν στα ξένα. Φυτεύουν τα όνειρά τους σε μια γη που δεν είναι δική τους. Τα όνειρα όμως μεγαλώνουν μαζί με τους ανθρώπους και τη χώρα.

Αγαπώ τη ζωή, αγαπώ το παιχνίδι, αγαπώ τους ανθρώπους...

Μακάρι να γινόμουν Πρόεδρος της Παλαιστίνης για μια μέρα. Θα χάριζα αγάπη και ειρήνη στους λαούς, θα έβγαζα το μίσος και την εκδίκηση απ' τις καρδιές τους και θα έδινα τέλος στις εσωτερικές διαμάχες. Αυτή θα ήταν η πρώτη μου προεδρική απόφαση.

Αλλά δυστυχώς δεν είμαι εγώ ο Πρόεδρος και γι' αυτό έγινε ο πόλεμος.

Ο πόλεμος ξεκίνησε μ' ένα βομβαρδισμό σαν τη βροχή. Τρομαγμένοι βγήκαμε τρέχοντας απ' το σχολείο. Όλος ο κόσμος έτρεχε στους δρόμους... Έψαχναν τα παιδιά τους, τις αδερφές τους, τις μανάδες τους. Έτρεχαν όλοι με τα κεφάλια σηκωμένα στον ουρανό. Ειλικρινά φαίνονταν παράξενοι. Από μακριά είδα μια γυναίκα με πιτζάμες να τρέχει ξυπόλητη. Δεν την αναγνώρισα αμέσως, αλλά όταν την πλησίασα –ουάου!– ήταν η γυναίκα του θείου μου, η κοκέτα, που δε βγαίνει απ' το σπίτι, αν δεν είναι στην τρίχα. Τότε πια σιγουρεύτηκα πως είχε αρχίσει ο πόλεμος.

Πάνω από ένα χρόνο τώρα μιλάμε για τον πόλεμο. Τον ζήσαμε και συνεχίζουμε να τον ζούμε καθημερινά. Γιατί η τηλεόραση, το τηλέφωνο και το κουδούνι της πόρτας μου θυμίζουν τον πόλεμο και δε μ' αρέσουν. Καταλαβαίνεις! Ακόμα και το κινητό μου το πέταξα. Και φοβάμαι πάρα πολύ να μείνω μόνη μου. Τι θα κάνω αν ξεσπάσει πόλεμος και είμαι μόνη μου; Ποιος θα με προστατέψει; σκέφτομαι. Από την άλλη, όταν είμαι με τους δικούς μου, σκέφτομαι πώς θα τους προστατέψω εγώ...

Είχα ένα μεγάλο όνειρο: Να γίνω ηθοποιός. Το όνειρό μου όμως άρχισε σιγά σιγά να θαμπώνει, γιατί οι άνθρωποι στη χώρα μου δε βλέπουν με καλό μάτι τις ηθοποιούς. Κι ας είναι το θέατρο τόσο σημαντικό, κι ας μου επιτρέπει να δείχνω στον υπόλοιπο κόσμο τα βάσανα της χώρας και της κοινωνίας μου. Έχω ένα δεύτερο όνειρο, αν αποτύχω στο πρώτο: Να γίνω δημοσιογράφος. Το τρίτο μου όνειρο είναι να κάνω οικογένεια που θα με αγαπά και θα την αγαπώ. Το τέταρτο είναι να απελευθερωθούμε και να κυματίζει ελεύθερη η σημαία της Παλαιστίνης. Το πέμπτο είναι να βλέπω ανθρώπους ευτυχισμένους, χωρίς θάνατο, καταστροφή, στέρηση και πόλεμο. Το έκτο και το τελευταίο είναι να τελειώσω αυτό το μονόλογο και να κατέβω απ' τη σκηνή...

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αριστέα Βαβουγιού)

19. Η Φάτιμα Άταλα από τη συννοικία Αλ Σείχ Ραντουάν (έτος γέννησης 1996)

Τα ψάρια έφυγαν μακριά απ' τη Γάζα. Οι άνθρωποι, όμως δεν μπόρεσαν να φύγουν. Έριξαν τα νερά των υπονόμων στη θάλασσα. Αν η θάλασσα είχε μιλή, «Ντροπή σας γι' αυτό που κάνετε σ' εμένα και στη Γάζα», θα τους έλεγε. Αντί να έχει ωδεία και δραματικές σχολές η Γάζα, έγινε η ίδια σχολή πυροβολισμών και δολοφονιών.

Είμαι από τη φύση μου πολύ φοβητσιάρα. Φοβάμαι τις κατσαρίδες και τα πουλιά κι ανησυχώ μέρα και νύχτα.

Την πρώτη μέρα του πολέμου όλα τα κορίτσια, εκτός από μένα, πήγαν σπίτι. Έφυγα τελευταία απ' το σχολείο. Καθόμουν εκεί τρέμοντας, δεν μπορούσα να σταθώ στα πόδια μου. Τελικά ένιωσα πως αν δε βοηθήσω τον εαυτό μου, κανείς δε θα με βοηθήσει. Μάζεψα το κουράγιο μου και τρέμοντας στάθηκα στα πόδια μου. Περπατούσα κι ήμουν σαν το δέντρο στον άνεμο, έτρεμα ολόκληρη. Άνθρωποι περπατούσαν γύρω μου, αλλά κανένας δε με αντιλήφθηκε. Ο ήχος από τις ρουκέτες δυνάμωναν κι ο τρόμος στην καρδιά μου μεγάλωνε.

Η απόσταση από το σχολείο στο σπίτι μου είναι μισή ώρα. Εκείνη την ημέρα όμως απ' το φόβο μου έφτασα σπίτι σ' ένα τέταρτο. Δεν είχα νιώσει μεγαλύτερο φόβο στη ζωή μου. Κάθε στιγμή νόμιζα πως θα πεθάνω. Πρώτη φορά ένιωσα τέτοια τρομακτική μοναξιά, παρόλο που οι δρόμοι ήταν γεμάτοι κόσμο.

Πήγα σπίτι και στάθηκα μπροστά στο παράθυρο. Μια ρουκέτα έπεσε δίπλα μας. Πετάχτηκα πάνω και προσγειώθηκα με την πλάτη. Σ' όλη τη διάρκεια του πολέμου δεν μπορούσα να σταθώ μπροστά σε παράθυρο. Άρχισα να κοιμάμαι σε ένα εσωτερικό δωμάτιο χωρίς παράθυρα.

Νομίζω πως μέχρι τώρα ακόμη φοβάμαι. Κάνω όμως πως δε φοβάμαι.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αριστέα Βαβουγιού)

20. Ο Μοχάμετ Ελ Ομράνι από τη συνοικία Αλ Σουζάια (έτος γέννησης 1995)

Γάζα, η ζεστή αγκαλιά και η πυρά της Κόλασης. Φρίκη, φόβος, θάνατος, καταστροφή. Αυτή τη φορά όμως η περιοχή μας ήταν «ασφαλής». Κάθε φορά που επιτίθενται οι δυνάμεις κατοχής, πρώτα εμάς χτυπάνε. Φαίνεται όμως πως αυτή τη φορά βαρέθηκαν την περιοχή μας, ήθελαν αλλαγή και τη γλιτώσαμε.

Μέρες ολόκληρες τις πέρασα σε μια καρέκλα, να παρακολουθώ τον κόσμο να εγκαταλείπει τα σπίτια του και να φεύγει προς τα σύνορα. Με τα υπάρχοντά τους, με τους γιους τους, με τις κόρες τους να τραβάνε δυτικά. Κάποιοι κουβαλούσανε στους ώμους τα παιδιά τους, στην πλάτη τις μανάδες τους. Δεν ήξερες πού πήγαιναν, μέχρι που όλη η Γάζα στριμώχτηκε σε μια μικρή περιοχή. Ήρθε και η δική μας η σειρά.

«Λοιπόν, τι γίνεται; Ήρθε και η σειρά μας; Και πού θα πάμε;» είπα στον πατέρα μου.

Εκείνος επέμενε να μείνουμε σπίτι.

«Ο άνθρωπος που εγκαταλείπει το σπίτι του χάνει την αξιοπρέπειά του», είπε.

Μείνε εκεί που είσαι, μικρέ, είπα τότε στον εαυτό μου, δεν αξίζεις παραπάνω απ' τους άλλους. Ό,τι είναι να γίνει θα γίνει.

Όλη την ημέρα ασχολιόμουν με το φαγητό και καμιά φορά πηγαίναμε με τα ξαδέρφια μου να γεμίσουμε νερό απ' τους σωλήνες στο δρόμο, ένα χιλιόμετρο περίπου από το σπίτι. Παίρναμε το κάρο του Σάμπρι, που το έσερνε ένας γάιδαρος. Καμιά φορά ερχόταν μαζί κι αυτός με τον αδερφό του για βοήθεια. Σ' όλο το δρόμο μάς έλεγε για τις ηρωικές του πράξεις, για το άλογό του και για το πώς θα κυνηγούσε πουλιά με τη σφεντόνα του στην άγρια φύση. Ποτέ δεν είχα σφεντόνα – με τρομάζει. Αλλά οι ιστορίες ήταν ωραίες και διασκεδαστικές παρ' όλο το φόβο των ημερών. Μιλούσαμε για να μετριάσουμε το φόβο που είχαμε, επειδή ήμασταν εκτεθειμένοι στο δρόμο.

Όταν τελείωνε η μέρα κι άρχιζε η νύχτα λέγαμε:

«Ήρθε η νύχτα με τις ανησυχίες της».

Δεν μπορούσαμε ούτε να κοιμηθούμε. Κοιμόμουν ένα τέταρτο, ξυπνούσα κι έμενα τρεις ώρες ξάγρυπνος. Πώς να κοιμηθείς με τις βόμβες να πέφτουν όλη νύχτα; Κι εμείς ξαπλωμένοι στο κρεβάτι να περιμένουμε τη μοίρα μας. Καμιά φορά κοιτάζα τον ουρανό από μια γωνίτσα του παράθυρου. Έβλεπα τον κόσμο κατακόκκινο. Παντού καπνοί και φωτιές.

«Πώς γίνεται όλος ο κόσμος να κοιμάται κι εμείς να ζούμε στην Κόλαση;» αναρωτιόμουν;

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αντωνία Βασιλειάδου)

21. Ο Μοχάμετ Κάσεμ από την οδό Αλ Σαφτάουι (έτος γέννησης 1995)

Ήμασταν μόνοι στο σπίτι με τη γιαγιά μου και μου έλεγε ιστορίες για την πατρίδα μας, άλλες αστείες άλλες θλιβερές. Καμιά όμως δεν κατάφερνε να ολοκληρώσει, γιατί στη μέση της ιστορίας σηκωνότανε να πάει στην τουαλέτα. Η γιαγιά μου τη μισή της ζωή την περνάει στο δωμάτιο και την άλλη μισή στην τουαλέτα.

Οι γονείς μου γύρισαν στις δέκα και μισή το βράδυ και πήγαν κατευθείαν για ύπνο. Εγώ δεν μπορούσα να κοιμηθώ. Έκανα τα μαθήματά μου ξαπλωμένος στο κρεβάτι. Ξαφνικά άκουσα από μακριά μια έκρηξη. Πήγα στην κρεβατοκάμαρα των γονιών μου και πήρα το ραδιόφωνο να ακούσω τα νέα. Ξύπνησα τον μπαμπά μου και του είπα:

«Άκουσα μια ισχυρή έκρηξη».

«Ήσυχασε και πήγαινε για ύπνο», μου είπε, «απλοί πυροβολισμοί είναι, χωρίς στόχο».

Όταν γύρισα στο κρεβάτι μου, κόπηκε ξαφνικά το φως. Μια τρομερή έκρηξη με συγκλόνισε. Τράβηξα την κουβέρτα μου και σκέπασα το πρόσωπό μου. Κάτι έπεσε πάνω μου. Μ' όλη μου τη δύναμη έσπρωξα την κουβέρτα και είδα πως με πλάκωνε η κάσα του παράθυρου. Η κουβέρτα ήταν όλο γυαλιά. Το σπίτι μας είχε γεμίσει μαύρο καπνό. Ήταν η μέρα που χτύπησαν το κτίριο του συνδικάτου δίπλα μας.

Αλλά δεν είναι αυτό το θέμα. Το θέμα είναι όλα τα ανόητα συμβάντα που δε μπορώ να εξηγήσω. Πρώτον ο κόσμος γύρω μας φλεγόταν, εμείς νιώθαμε πως πεθαίνουμε και η γιαγιά μου έψαχνε τη μασέλα της –φοβόταν μην πεθάνει κι ανακαλύψει όλος ο κόσμος πως δεν είχε δόντια–, λες και δεν το 'ξεραν ήδη! Δεύτερον το σπίτι είχε γεμίσει καπνό κι ο μπαμπάς μου άναψε τσιγάρο – λες και μας έλειπε ο καπνός! Τρίτον ο θεός μου τηλεφώνησε να δει αν ήμασταν όλοι καλά, ο μπαμπάς μου του είπε πως, δόξα τω Θεώ, όλοι καλά ήμασταν, αλλά είχαν σπάσει όλα τα παράθυρα του σπιτιού εκτός από ένα. Ο θεός μου του είπε να το σπάσει κι αυτό, κι εκείνος το 'σπασε!

Δεν ξέρω γιατί τη λέω αυτή την ιστορία. Το μόνο που ξέρω είναι ότι ζούμε μέσα σ' ένα κλουβί, μια φυλακή... σαν εγκλωβισμένα πουλιά που θέλουν να πετάξουν, αλλά είναι αιχμάλωτα. Παιδιά πεθαίνουνε μπροστά στα μάτια των manάδων τους. Καρδιές τα κλαίνε και ουρλιάζουν όσο πιο δυνατά μπορούν, αλλά κανείς δεν τις ακούει. Κανενός η καρδιά δε μαλακώνει και κανείς δε φαίνεται να νοιάζεται!

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αντωνία Βασιλειάδου)

22. Ο Μαχμούτ Άμπου Σάαμπαν από τη συνοικία Αλ Ριμάλ (έτος γέννησης 1996)

Θα με πείτε τρελό, παλαβό, βαρεμένο, κούκου... Πέστε ό,τι θέλετε, δε με νοιάζει, δε μου καίγεται καρφί τώρα πια. Για να λέμε την αλήθεια, αυτό που μου συμβαίνει δεν είναι φυσιολογικό. Θέλω να πω το να χάνεις την εμπιστοσύνη σου στους φίλους σου είναι φυσιολογικό. Πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει την εμπιστοσύνη τους στους άλλους. Αλλά αυτό που με τρελαίνει είναι ότι έχω χάσει την εμπιστοσύνη μου στις βιτρίνες των μαγαζιών και στα αυτοκίνητα, στα αστυνομικά τμήματα και στις ύποπτες περιοχές. Προσωπικά πιστεύω πως ολόκληρη η Γάζα είναι ύποπτη περιοχή. Και για να μην πολυλογούμε, σας λέω πως σήμερα φοβάμαι να πλησιάσω οποιοδήποτε σημείο χτυπήθηκε στον πόλεμο.

Δεν ξέρω πώς να περπατήσω στο δρόμο. Περπατάω στα δεξιά και φοβάμαι. Έτσι αλλάζω πεζοδρόμιο και πάω αριστερά, αλλά και πάλι φοβάμαι. Ξαναπάω δεξιά... και ξανά και ξανά... Πού πρέπει να περπατάμε; Στη μέση του δρόμου;

Την πρώτη μέρα του πολέμου, βλέπετε, ήμουν στο μαγαζί του αδερφού μου, που πουλάει υπολογιστές και αξεσουάρ για κινητά τηλέφωνα. Ένα μέταλλο έπεσε στο πάτωμα κι ο αδερφός μου μου είπε να το κρεμάσω πάλι ψηλά. Ξαφνικά καθώς το κρεμούσα, άκουσα ήχο ρουκέτας. Έπεσαν πάνω μου γυαλιά και με τραυμάτισαν. Κατατρόμαξα. Δε φοβήθηκα για μένα αλλά για τον αδερφό μου. Κι αυτός τραυματίστηκε. Ανησυχούσε για την οικογένειά μας και μου είπε:

«Πήγαινε στο σπίτι να δεις αν είναι όλοι καλά».

Ανέβαινα τα σκαλιά και δε φοβόμουν. Βεβαιώθηκα ότι όλοι ήταν μια χαρά, δόξα τω Θεώ.

Βγήκα στο δρόμο να δω πού έγινε η έκρηξη. Ακούσαμε κι άλλες, πολλές εκρήξεις. Η Γάζα έγινε σαν μαύρη νύχτα απ' τον καπνό. Κι εγώ ακόμη δε φοβόμουν.

Ξέχασα να σας πω ότι ένα φλιτζάνι τσάι που κρατούσε ο αδερφός μου πριν την πρώτη έκρηξη του έπεσε απ' το χέρι κι έσπασε! Λέτε να ήταν από φόβο;

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αντωνία Βασιλειάδου)

23. Ο Μαχμούτ Μπαλάουι από τον καταυλισμό Αλ Σάατε (έτος γέννησης 1995)

Θέλω να γράψω τα πιο όμορφα λόγια για τη Γάζα, αλλά δεν μπορώ. Δεν μπορώ να μη βλέπω τη φτώχεια, την πολιορκία και την πείνα. Ιδιαίτερα όταν οι κάτοικοι της Γάζας μπούκαραν στη συνοριακή πόλη Αλ Αρίς και την άδειασαν μέσα σε δύο ώρες. Δεν μπορώ να μη βλέπω τη στέρηση σε κάθε σπίτι, το φόβο και την αρρώστια.

Τι θέλετε να σας πω για τη Γάζα; Από τότε που άρχισα να καταλαβαίνω, το κάθε τι σ' αυτή με θλίβει. Λυπάμαι όχι μόνο για τα παιδιά της, αλλά και για τους ενήλικες, για τους νέους, τις γυναίκες, τα κορίτσια, για τα ζώα, για τις πέτρες, για τα δέντρα. Όλα στη Γάζα κλαίνε. Ψάχνω να βρω ωραίες λέξεις, αλλά δεν τις βρίσκω.

Μόνο η θάλασσα με βοηθάει να ονειρεύομαι. Όταν στέκομαι στην ακτή, φαντάζομαι την Κύπρο, ένα ταξίδι στο Παρίσι, μια πτήση στη Ρώμη. Ονειρεύομαι ακίνητος, πάντα στην ίδια θέση. Γυρίζω όλο τον κόσμο και στο τέλος προσγειώνομαι στο κρεβάτι μου, στο σπίτι μου, στη μέση του προσφυγικού καταυλισμού. Γυρίζω στην πραγματικότητα της Γάζας, στη βρόμικη αγορά, στους ξεχειλισμένους υπονόμους, στα φορτωμένα κάρα, στην αποπνικτική μυρωδιά και στους βουβούς ανθρώπους, που δεν μπορούν πια να μιλήσουν.

Κάθε φορά που το ρολόι δείχνει δώδεκα παρά πέντε, αρχίζω να τρέμω και η καρδιά μου χτυπάει σαν τρελή. Νιώθω σαν να ξανάρχισε ο πόλεμος. Δε με φοβίζει μόνο το ρολόι. Κάθε τι που πετάει με φοβίζει. Ακόμα κι οι μύγες. Δεν μπορώ να μιλήσω σε κανέναν για το φόβο μου, μήπως με πουν λαπά ή αδερφή. Πιο πολύ φοβάμαι για τα μεγαλύτερα αδέρφια μου. Αν κάτσει καμιά μύγα πάνω τους, νομίζω πως θα τους σκοτώσει. Βάζω τις φωνές και φεύγω τρέχοντας. Γι' αυτό τώρα τελευταία το σκάω συνέχεια απ' το σπίτι. Γιατί έχει τόσο πολλές μύγες.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αντωνία Βασιλειάδου)

24. Ο Μαχμούτ Ελ Τουρκ από την οδό Αλ Ζαλάα (έτος γέννησης 1994)

Πριν τον πόλεμο ήμουν παιδί. Μετά τον πόλεμο όμως ανακάλυψα ότι δεν ήμουν πια· κι ότι η Γάζα, σ' αντίθεση μ' όλο τον άλλο κόσμο, δεν είχε παιδιά.

Όταν άρχισε ο πόλεμος, έπαιζα στη γειτονιά. Είδα τους γείτονες να φεύγουν τρέχοντας. Ρώτησα τι συμβαίνει και μου είπαν:

«Ο ισραηλινός στρατός είτε στους γείτονες ότι θα βομβαρδίσει τα σπίτια τους».

Έτρεξα σπίτι να ειδοποιήσω τους γονείς μου. Φύγαμε αμέσως απ' το σπίτι. Δεν πήραμε τίποτα, εκτός από την κουζίνα υγραερίου, γιατί κοστίζει πιο πολύ κι απ' το χρυσό στη Γάζα.

Τότε αισθάνθηκα πως δε θα ξαναγύριζα ποτέ πια στο σπίτι μου. Πήγαμε στο σπίτι του παππού μου. Την άλλη μέρα η ισραηλινή ασφάλεια ειδοποίησε τον παππού μου ότι θα βομβάρδιζαν το σπίτι του. Φύγαμε τρέχοντας και πήγαμε στον άλλο παππού, τον πατέρα της μητέρας μου. Άλλες πέντε οικογένειες ήταν εκεί, όλες οι θείες μου. Με τα ξαδέρφια μου γίναμε πολύ καλοί φίλοι. Τα βράδια μέναμε ξύπνιοι και μιλούσαμε για τον πόλεμο. Ήμουν κουρασμένος και φοβισμένος, ήθελα να πάω σπίτι μου, να κοιμηθώ στο κρεβάτι μου, στο μαξιλάρι μου.

Σε τρεις μέρες βομβάρδισαν το σπίτι του γείτονά μας. Μετά το βομβαρδισμό όλοι οι κάτοικοι της περιοχής γύρισαν στα σπίτια τους. Γύρισα κι εγώ στο δωμάτιό μου, αλλά δεν μπορούσα πια να κοιμηθώ.

Εδώ και πολύ καιρό θέλω να ταξιδέψω. Έχω ένα θείο στον Καναδά που πάντα μου στέλνει βιντεοκασέτες της οικογένειάς του, άλλοτε στα πάρκα του Καναδά άλλοτε στη θάλασσα ή στα μαγαζιά. Στο βάθος Καναδέζες... λες κι αυτό μου έλειπε! Είναι σαν να με κοροϊδεύει! Άρχισα να ονειρεύομαι τον Καναδά μέρα και νύχτα. Γι' αυτό τώρα μου αρέσει το θέατρο. Λέω στον εαυτό μου πως ίσως τελικά μου κάτσει και γίνω ηθοποιός και ταξιδέψω στον Καναδά! Και ίσως γίνω Καναδός, παντρευτώ μια Καναδέζα και αποκτήσω μικρά καναδεζάκια. Τι γλώσσα μιλάνε στον Καναδά; Δε βαριέσαι, θα μάθω καναδεζικά, έτσι κι αλλιώς δε με νοιάζει – δε θα καταλάβουν ότι είμαι Άραβας στον Καναδά, έτσι ξανθός και γαλανομάτης που είμαι.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Αντωνία Βασιλειάδου)

25. Ο Μαχμούτ Άφανα από την οδό Αλ Σαφτάουι (έτος γέννησης 1994)

Μπορείτε να με πείτε και δειλό... Γιατί μετά τον πόλεμο, αν με βρίσει κάποιο παιδί, ακόμα κι αν με χτυπήσει, δεν αντιδρώ. Λυπάμαι μόνο και σηκώνομαι και φεύγω. Πριν απ' τον πόλεμο δεν ήμουν έτσι, έπιανα πουλιά στον αέρα. Γιατί μου συνέβη αυτό; Ειλικρινά επειδή τόσα παιδιά που είδα να πεθαίνουν στον πόλεμο, άρχισα να νιώθω ότι όλοι μας τελικά θα πεθάνουμε, απλώς λίγο αργότερα. Είπα λοιπόν στον εαυτό μου:

«Μαχμούτ, είσαι υπεράνω».

Άρχισα να νιώθω εκατό χρονώ.

Μπορεί ο πόλεμος να τελείωσε, ακόμη όμως βρίσκεται μες στο μυαλό μου. Θέλω να ζήσω σαν ένα οποιοδήποτε παιδί σ' αυτό τον κόσμο... ή έστω στην Ιερουσαλήμ. Όταν μιλάω στο ίντερνετ με τα ξαδέρφια μου που ζουν στην Ιερουσαλήμ, αισθάνομαι ότι αυτά ζουν την παιδική τους ηλικία και δε σκέφτονται καθόλου σαν εμένα. Φοβάμαι να τους πω αυτά που σκέφτομαι, να μη με πάρουν για περίεργο. Κάνω πως τους ακούω, τους λέω ψέματα. Αυτοί δεν έζησαν όσα ζήσαμε εμείς στον πόλεμο.

Η οικογένεια μου, η οικογένεια του θείου μου και ο παππούς μου πήγαμε όλοι μαζί να μείνουμε στο σπίτι του θείου μου Ανάν, επειδή ήταν αρκετά μακριά από τον πόλεμο και σε ασφαλή περιοχή. Τουλάχιστον έτσι νομίζαμε. Την επομένη το στενό δίπλα στο σπίτι του θείου μου βομβαρδίστηκε κι ο τοίχος πίσω από το σπίτι κατέρρευσε. Την τρίτη ημέρα ο θείος μου ο Ανάν πήγε να αγοράσει φασόλια και φαλάφελ για πρωινό. Όταν επέστρεψε, πάκκαρε το αυτοκίνητο μπροστά στην πόρτα του σπιτιού. Δεν πρόλαβε να βγει κι έπεσε πάνω του μια ρουκέτα. Το πάνω μισό μέρος του κορμιού του έπεσε στην άσφαλτο. Όταν ήρθε το ασθενοφόρο, έβγαλαν και το άλλο μισό μέσα από τ' αυτοκίνητο. Οι τραυματιοφορείς μάζεψαν το πάνω μισό σε μια πλαστική σακούλα και τον πήγαν στο νοσοκομείο. Όλοι άρχισαν να ουρλιάζουν...

Η μητέρα μου παρακαλούσε το Θεό να τον φέρει πίσω ζωντανό.

Αναρωτιέμαι, έλεγε ψέματα στον εαυτό της ή σ' εμάς; Ο θείος μου δεν επέστρεψε φυσικά και ούτε πρόκειται να γυρίσει πίσω ζωντανός.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Μαρία Καραμούτσιου)

26. Ο Μαχμούτ Νάζεμ από τη συνοικία Αλ Σέιχ Ραντουάν (έτος γέννησης 1994)

Πρώτη φορά οι δρόμοι στη Γάζα ήταν καθαροί. Δεν υπήρχε πουθενά ούτε χαρτί ούτε χαρτόνι. Ο κόσμος τα είχε μαζέψει από τους δρόμους για ν' ανάβει φωτιά να ψήνει, μιας και είχε κοπεί το ηλεκτρικό ρεύμα. Η μαμά μου δεν ήθελε να ζυμώσει και μου ζήτησε να φέρω ψωμί απ' το φούρνο. Η ουρά στο φούρνο έφτανε από τη Γάζα μέχρι τη Δυτική Όχθη. Ο κόσμος μπορεί να περίμενε και οχτώ ώρες μέχρι να έρθει η σειρά του να πάρει μισό ψωμί.

Μέσα σε δευτερόλεπτα ένας παλαιστινιακός εκτοξευτήρας πυραύλων στήθηκε στην περιοχή κι αμέσως τα ισραηλινά αεροπλάνα άρχισαν να τον βομβαρδίζουν. Ο κόσμος άρχισε να τρέχει προς όλες τις κατευθύνσεις. Ήρθαν τα ασθενοφόρα.

Άλλοι άνθρωποι έπεφταν νεκροί κι άλλοι τραυματίζονταν.

Είχα σοκαριστεί. Κάποιοι στο δρόμο μου έλεγαν:

«Δόξα τω Θεώ, είσαι ζωντανός».

Γύρισα τελικά σπίτι χωρίς ψωμί. Η μαμά μου μου έβαλε τις φωνές.

Μέχρι και σήμερα ακόμα όμως δεν ξέρει για ποιο λόγο δεν έφερα ψωμί!

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Μαρία Καραμούτσιου)

27. Η Χίμπα Ντάουντ από την οδό Αλ Μινάα (έτος γέννησης 1995)

Όταν ήμουν πέντε χρόνων, μια μέρα πήγαμε στην Τιβεριάδα. Ήταν μια πανέμορφη πόλη, σωστός παράδεισος. Καθώς επιστρέφαμε σπίτι με το λεωφορείο, κάποιος τηλεφώνησε στον οδηγό και του είπε να μην πάρει το δρόμο της Ιερουσαλήμ, γιατί ο Σαρόν είχε μπει στο τζαμί Αλ Αζά. Μόλις τότε συνειδητοποίησα πως η Τιβεριάδα δεν είναι δική μας.

Σχολείο πηγαίνω στο Ριμάλ, κοντά στο Τμήμα Διαβατηρίων, που χτυπήθηκε πρώτο στον πόλεμο. Ολόκληρο το κτίριο έπεσε πάνω στο σχολείο! Όλα τα κορίτσια άρχισαν να κλαίνε. Εκτός από μένα. Εγώ γελούσα. Ακόμη και σήμερα δεν ξέρω γιατί γελούσα.

Όταν πήγα σπίτι και άνοιξα την τηλεόραση, είδα όλα τα κτίρια γύρω απ' το σχολείο μας κατεστραμμένα. Τα πτώματα το ένα δίπλα στο άλλο. Είδα το σχολείο μας στην τηλεόραση, αλλά δεν είδα εμένα κι ευχαρίστησα το Θεό. Ελπίζω να μην έρθει ποτέ η μέρα που θα 'μαι κι εγώ στην τηλεόραση, αφού σ' αυτή δε βλέπουμε παρά μόνο θάνατο.

Μετά τον πόλεμο άρχισα να καταλαβαίνω τι σκέφτονται οι άνθρωποι πριν ανοίξουν το στόμα τους και να νιώθω από το βλέμμα τους τι θέλουν. Έμαθα πράγματα που εγώ και τα παιδιά της ηλικίας μου δε θα 'πρεπε να ξέρουν. Έγινα πιο θαρραλέα κι έμαθα πώς να μιλάω ταιριαστά σε κάθε περίπτωση. Η εμπιστοσύνη μου στους ανθρώπους μεγάλωσε. Τελικά ο πόλεμος έχει και τα καλά του. Ποιος θα το πίστευε! Μετά τον πόλεμο είμαι πιο δυνατή και προχωρώ προς το μέλλον με βήματα πιο σίγουρα.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Σίσυ Γρηγοριάδου)

28. Η Ουιάμ Ελ Ντιέρι από τη συνοικία Αλ Σάμπρα (έτος γέννησης 1997)

Αυτό που αγαπώ περισσότερο στη Γάζα είναι το πάρκο Μπαρτσελόνα. Πήγαινα εκεί τρεις φορές τη βδομάδα. Περνούσα όλη μου τη μέρα στις κούνιες γελώντας και παίζοντας με τους φίλους μου. Κατά τη διάρκεια του πολέμου όμως τα στρατεύματα κατοχής έβαλαν μπουλντόζες και το κατέστρεψαν. Πήγα να δω το μέρος κι έβαλα τα κλάματα. Θυμήθηκα πού πήγαινα κι έπαιζα, θυμήθηκα πού ήταν οι κούνιες και τα γέλια που κάναμε με τους φίλους μου.

Θέλω να γίνω δικηγόρος, για να μπορώ να υπερασπίζομαι όσους έχουν υπάρξει θύματα. Και δε θα βρεις πουθενά αλλού περισσότερους απ' τη Γάζα. Γιατί νιώθω πως η Γάζα είναι εκατό χώρες μαζί με ενάμισι εκατομμύριο προέδρους.

Τα άρματα έφτασαν στο σπίτι μας στις πέντε το πρωί. Η μαμά άρχισε να μαζεύει τα πράγματα και σε χρόνο μηδέν ήρθαν τα πάνω κάτω. Όλοι άρχισαν να φωνάζουν και να κουβαλάνε ό,τι μπορούσε ο καθένας. Βγήκαν τρέχοντας στους δρόμους χωρίς να ξέρουν πού να πάνε.

Η γιαγιά είπε:

«Μπορούμε να πάμε μόνο στα σχολειά».

Και ω, τα σχολειά, τα σχολειά... Το σχολείο μας είναι το ωραιότερο απ' όλα. Κοιμόμασταν εκατό άτομα σε μία τάξη. Από την πρώτη νύχτα μάλωσα με ένα άλλο κορίτσι για το ποια θα κοιμηθεί σε μια γωνίτσα εικοσιπέντε εκατοστά. Δεν ξέρω τελικά πώς κοιμηθήκαμε, ο ένας πάνω στον άλλο... σαν ένα βουνό από παλιά, πεταμένα και ξεχασμένα ρούχα.

Σε τρεις μέρες γυρίσαμε στο σπίτι και στη γειτονιά μας· πολλά πράγματα είχαν αλλάξει. Η γειτονιά δεν ήταν ίδια. Ούτε κι οι άνθρωποί της ήταν ίδιοι. Η μεγαλύτερη αλλαγή σ' εμένα ήταν ότι έγινα κουτσομπόλα. Ειλικρινά δεν μπορώ να κρατήσω τη γλώσσα μου. Ο εμψυχωτής στο θέατρο μου είπε πως είναι φυσιολογικό. Στη Γάζα όλοι κουτσομπολεύουν. Η διαφορά όμως ανάμεσα σ' εμένα και στους υπόλοιπους είναι ότι εκείνοι δεν το παραδέχονται ότι κουτσομπολεύουν! Ενώ εγώ παραδέχομαι, έχοντας τα λογικά μου, ότι είμαι κουτσομπόλα... Καμιά φορά, επειδή δε βρίσκω ποιον να κουτσομπολέψω, κουτσομπολεύω τον εαυτό μου...

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Δάφνη Μουστακλίδου)

29. Η Γιασμίν Ζάαρουρ από τη συνοικία Αλ Ντάραζ (έτος γέννησης 1996)

Το μέλλον μας στη Γάζα είναι σκοτεινό και άγνωστο. Σαν ένα ήσυχο ηφαίστειο που ανά πάσα στιγμή μπορεί να εκραγεί. Σαν να είμαστε σε μια βάρκα χωρίς καπετάνιο στη μέση της μανιασμένης θάλασσας. Γέρνουμε τότε δεξιά και τότε αριστερά. Κανείς δεν ξέρει πού ν' ακουμπήσει.

Ακούω πως σε άλλες χώρες η παιδική ηλικία είναι ιερή, πως τα παιδιά ζουν τη ζωή τους χωρίς προβλήματα και φόβο. Στη Γάζα όμως κανείς δε λογαριάζει τα παιδιά, τα έχουνε γραμμένα. Εκείνα νιώθουν την αδικία περισσότερο απ' όλους, γιατί η κοινωνία τους συμπεριφέρεται σαν να μην είναι παιδιά: όποτε θέλει τα κάνει ενήλικες και όποτε θέλει τα ξανακάνει παιδιά. Οι περισσότεροι τους συμπεριφέρονται λες κι έχουν μόνο σώμα χωρίς μυαλό. Όταν βλέπω ένα παιδί να γυρίζει τους δρόμους κάνοντας τον πλανόδιο πωλητή ή να δουλεύει σε κάποιο μαγαζί, στο νου μου έρχονται όλα τα άλλα παιδιά του κόσμου. Σκέφτομαι πως εκείνα ξεκουράζονται, παίζουν και νιώθουν ασφαλή. Ειλικρινά σπαράζει η καρδιά μου για τα παιδιά στη Γάζα και κλαίω συχνά.

Στη Γάζα ούτε τρυφερότητα υπάρχει ούτε παιδική ηλικία. Το αγόρι γεννιέται άντρας και το κορίτσι γεννιέται νύφη.

Ο μπαμπάς πριν τον πόλεμο ήταν πολύ τρυφερός μαζί μου· εύχομαι να με πάρει ξανά στην αγκαλιά του όπως παλιά. Αλλά έχει κι αυτός πολλές έννοιες – μακάρι να τον βοηθήσει ο Θεός. Γιατί στον πόλεμο χάσαμε πέντε στρέμματα πορτοκαλιές μέσα σ' ένα λεπτό. Ο πορτοκαλεώνας μας, που ήταν πάνω από εξήντα χρόνων, χτυπήθηκε από μία ρουκέτα του ισραηλινού στρατού και κήκε. Η ρουκέτα θα μπορούσε να μας είχε σκοτώσει, τον πατέρα μου, τον αδερφό μου κι εμένα, γιατί βρισκόμασταν κοντά στο παράθυρο. Αν ο πατέρας μου δε με έριχνε στο πάτωμα, θα με είχαν χτυπήσει τα βλήματα.

Μετά τον πόλεμο επισκέφτηκα το σύνορο της Ράφα. Είδα τις σημαίες της Παλαιστίνης και της Αιγύπτου, τη μια δίπλα στην άλλη, χωρισμένες όμως από συρματοπλέγματα. Ένωσα τη διαφορά ανάμεσα στις δύο σημαίες, ανάμεσα στις δύο χώρες. Ένωσα πως αυτό το συρματοπλέγμα ορίζει τη μεγάαααααααααααααααααααααλη φυλακή μέσα στην οποία ζούμε. Ένωσα πόσο ηλίθιος κι άδικος είναι ο κόσμος. Ένωσα επίσης την επιθυμία να καταργήσω μια για πάντα όλα τα σύνορα κι όλες τις διαφορές ανάμεσα σε φυλές και θρησκείες, έτσι που όλοι στον κόσμο να γίνουμε αδέρφια. Το όνειρό μου είναι να ζήσω σε μια χώρα ασφαλή. Ας είναι και σ' ένα μικρό χωριό ή σ' ένα απομακρυσμένο νησί στην άκρη του κόσμου.

(Μετάφραση από τα αγγλικά: Δάφνη Μουστακλίδου)

30. Η Γιασμίν Αμπου Άμερ από τη συνοικία Αλ Σουζάια (έτος γέννησης 1996)

Όταν μεγαλώσω, θα ήθελα να ειδικευτώ στη μεταφυσική (ό,τι είναι πέρα από τη φύση) και ξέρετε γιατί; Γιατί νομίζω πως η ίδια η Γάζα είναι πέρα από τη φύση, και έχοντας αποκτήσει τόση εμπειρία πάνω στο θέμα απ' τη ζωή μου εδώ, θα ήθελα να τη μεταφέρω και στους άλλους.

Το προσφυγικό στρατόπεδο της Σουζαΐγια βρίσκεται πάντα στην καρδιά των γεγονότων. Κάθε φορά που οι δυνάμεις κατοχής εισβάλλουν στη Γάζα, αρχίζουν από δω. Όταν άρχισε ο πόλεμος, οι άνθρωποι εγκατέλειψαν τα σπίτια τους, επειδή η Σουζαΐγια θα δεχόταν επίθεση, ως συνήθως. Και τι πιο φυσικό απ' το ν' αφήσουμε κι εμείς το σπίτι μας;

Όλοι προσπαθούσαν να πείσουν τον πατέρα μου να εγκαταλείψει το σπίτι: Τα αδέρφια μου τηλεφώνουσαν από την Αλγερία, οι θείοι μου απ' την Αμερική και οι θείοι μου από την Άγκυρα... Όλος ο κόσμος τον παρακαλούσε, αλλά αυτός ήταν αμετάπειστος. Δεν ήθελε να εγκαταλείψει τη Σουζαΐγια. Η μητέρα μου είχε ήδη μαζέψει όλα τα πράγματα και επί τρεις μέρες ήμασταν επί ποδός, έτοιμοι για αναχώρηση. Θέλαμε να πάμε στο σπίτι της αδερφής μου, επειδή εκεί πέρα θα ήμασταν πιο ασφαλείς. Μετά από εξαντλητικές συζητήσεις, τελικά συμφώνησε κι ο πατέρας μου λέγοντας:

«Πάτε εσείς κι έρχομαι κι εγώ».

Πώς μπορούσαμε να φύγουμε και να τον αφήσουμε μόνο; Η μητέρα μου σκέφτηκε πονηρά, έφυγε κι άφησε το ψωμί εκεί... Και ξέρετε τι αξία έχει το ψωμί σε καιρό πολέμου! Μόλις φτάσαμε στο σπίτι της αδερφής μου, του τηλεφώνησε:

«Σαλμάν, ξεχάσαμε το ψωμί, φέρ' το μας».

Κι έτσι ο Σαλμάν έπεσε στην παγίδα: Έφερε το ψωμί και δεν τον αφήσαμε να ξαναφύγει...

Το επόμενο πρωί ξυπνήσαμε από μια βόμβα φωσφόρου, που γέμισε το δρόμο με αναθυμιάσεις. Αρχίσαμε όλοι να κλαίμε... ζεστά δάκρυα από το φώσφορο. Αλλά η βόμβα δεν ήταν τίποτα μπρος στους χλευασμούς του μπαμπά!

«Σας το είχα πει ότι το καλύτερο που είχαμε να κάνουμε ήταν να μείνουμε στο σπίτι μας! Πουθενά δεν είναι καλύτερα από το σπίτι σου!»

Και συνέχισε έτσι... Αυτό όμως που έριξε λάδι στη φωτιά ήταν ότι καταστράφηκαν από τους βομβαρδισμούς το τζαμί και το σπίτι δίπλα στο σπίτι της αδερφής μου. Φαντάζεστε λοιπόν την αντίδραση του μπαμπά. Ήθελε να επιστρέψουμε αμέσως στο σπίτι μας, στο στρατόπεδο. Αλλά πριν καλά καλά τελειώσει τα λόγια του, κάποιος μας ειδοποίησε πως το διπλανό σπίτι από το δικό μας στη Σουζαΐγια βομβαρδίστηκε και η πρόσοψη του σπιτιού μας κατέρρευσε. Εκείνη τη στιγμή για πρώτη φορά, κοιτάξαμε όλοι τον πατέρα μου.

Μείναμε στις αδερφής μου. Ήτανε πια ξεκάθαρο σε όλους πως όπου κι αν βρίσκεται κανείς στη Γάζα, ενόσω υπάρχει πόλεμος, πουθενά δεν είσαι σίγουρος.

Μετά τον πόλεμο άρχισα να περιποιούμαι τον εαυτό μου και να ντύνομαι πάντα στην τρίχα, έτσι ώστε, αν πεθάνω, τουλάχιστον να πεθάνω όμορφη! Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως θα ήταν να πέσει πάνω μου οβίδα, γιατί τότε θα γίνω εκατό κομμάτια και όσο να πεις θα προτιμούσα να πεθάνω ολόκληρη!

Να λοιπόν πού βρίσκονται η Γάζα και τα όνειρά της: Η μεγαλύτερη ευχή μας έφτασε να 'ναι να 'χουμε έναν ωραίο θάνατο κι όχι το να ζήσουμε μια ωραία ζωή!

(Μετάφραση από τα γαλλικά και τα αγγλικά: Ιωάννα Τότσιου)

31. Η Γιασμίν Κάτμπεχ από τη συνοικία Αλ Σείχ Ραντουάν (έτος γέννησης 1996)

Όταν ξέσπασε ο πόλεμος, βρισκόμουν στη Ρωσία με τη μαμά και τα αδέρφια μου και πολύ ανησυχούσα διαρκώς για τον μπαμπά. Προτιμούσαμε να φύγουμε από τη Ρωσία και να επιστρέψουμε στη Γάζα, για να είμαστε μαζί με τους δικούς μας και να ζήσουμε τα γεγονότα μαζί τους. Μόλις τελείωσε ο πόλεμος και τα σύνορα άνοιξαν πάλι, επιστρέψαμε στη Γάζα, κι από τη στιγμή που φτάσαμε μέχρι σήμερα ακούμε ιστορίες για τον πόλεμο.

Στη Ρωσία δεν μπορούσα να κοιμηθώ. Τόσο πολύ ανησυχούσα για τον μπαμπά. Πριν τον πόλεμο, όταν χτυπούσε το τηλέφωνο και βλέπαμε πως ήταν απ' τη Γάζα, τρέχαμε χαρούμενοι ποιος θ' απαντήσει πρώτος. Αλλά στη διάρκεια του πολέμου κάθε φορά που βλέπαμε κλήση από τη Γάζα, από γνωστό ή άγνωστο νούμερο, λέγαμε:

«Ο Θεός να μας φυλάει», και κοιταζόμασταν να δούμε ποιος θα απαντήσει.

Μετά τον πόλεμο άλλαξα πολύ. Τώρα κοιτάζω τα πράγματα με άλλο βλέμμα. Άρχισα ν' αγαπώ τη Γάζα, η ζωή έγινε πιο όμορφη, κι εγώ το ίδιο. Οι φίλοι μου, κορίτσια κι αγόρια, άλλαξαν. Έχω φίλους πιο μεγάλους και πιο ώριμους. Απέκτησα αυτοπεποίθηση κι έχω το θάρρος της γνώμης μου ακόμα και απέναντι στον μπαμπά. Μπορώ να αντιμετωπίσω οποιονδήποτε. Η μαμά κι εγώ γίναμε φίλες. Συχνά καθόμαστε τα βράδια μέχρι αργά και κουβεντιάζουμε για όλα.

Στο μέλλον, αν μεγαλώσω –και το να μεγαλώσει κανείς στη Γάζα είναι κατόρθωμα, αφού ο θάνατος σε περιμένει πάντα στο κατώφλι του σπιτιού σου–, θα ήθελα να ασχοληθώ με τα παιδιά και να υπερασπιστώ τα δικαιώματά τους. Γιατί νιώθω πως τα παιδιά στην Παλαιστίνη γεννιούνται γερασμένα. Υπάρχουν παιδιά έξι χρόνων που είναι υποχρεωμένα να θρέφουν την οικογένειά τους.

(Μετάφραση από τα γαλλικά και τα αγγλικά: Ιωάννα Τότσιου)